

SLOVENSKI Zadraž

KOPER — 27. MARCA 1959

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

LETO VIII. — ŠTEV. 12

Izhaja vsak petek. Izdaja Casopisno založniško podjetje Primorski tisk Koper. Naslov uredništva in uprave: Koper, Cankarjeva 1, telefon 170. Posamezni izvod 10 din. Celoletna naročina 500 din, polletna 250 din, četrletna 130 din. Za tnozemstvo letno 1000 din ali 3,5 dolarja. Bančni račun 602-70-1-181. Prilogo Uradni vestnik okraja Koper prejemajo naročniki brezplačno. Rokopisov ne vračamo.

OB ZAKLJUČKU SEMINARJA ZA PREDSEDNIKE OSNOVNIH ORGANIZACIJ SZDL

Po napotilih portoroške konference

Uspehi zadnjih let na vseh področjih socialistične graditve v našem okraju so odprli vrsto novih vprašanj, ki so življenjsko povezana z delom in nalogami Socialistične zveze. Zato je II. okrajna konferenca ta vprašanja temeljito razčlenila in na podlagi dosedanjih izkušenj sprejela tudi vrsto ustreznih sklepov in napotil, ki naj usmerijo dejavnost osnovnih organizacij SZDL in njenih vodstev.

Da bi pa s temi sklepi tudi seznanili ves aktiv SZDL in vse njene člane, so v vseh občinskih središčih priredili enodnevne seminarje, ki so se jih udeležili vsi predsedniki osnovnih organizacij SZDL, razen njih pa še predstavniki zadrag, zadružnih svetov, delavskih svetov, sindikatov, mladine, ostalih organizacij in društev. Ti seminarji — po načinu in vsebini dela pravzaprav nadaljevanje portoroške konference — so bili ta teden zaključeni. Sam potek razprav pa je pokazal, koliko so bili potrebeni in koristni.

Seveda ne gre ocenjevati teh posvetovanj samo z vidika, koliko so omogočila, da so se vodilni tovariši in članstvo SZDL seznanili s sklepi konference. Njihov dejanski uspeh se kaže mnogo bolj v tem, da so ob tej priložnosti sklepe portoroške konference razmotrili v luči stavnih terenskih razmer in poiskali ustrezne oblike izvajanja za vso našo osnovno organizacijo v mestu in na vasi posebej. Razen tega pa so plodne razprave, sloneče na primerih iz vsakdanje prakse in na potreba terena sprožile tudi številne nove pobude za čim uspešnejše delo organizacije. Te se kažejo tako v iskanju najbolj ustreznih organizacijskih oblik kot v prevzemaju odgovornosti za socialistično reševanje gospodarskih in drugih družbenih in političnih vprašanj.

V tem pogledu je predvsem zelo pomembna ugotovitev, da so načelna vprašanja in iz njih izvirajoče naloge vsemu aktivu

jasna. To pa obenem pomeni, da so ustvarjeni pogoji za konkretno akcijo — kar velja tako za mesto kot za vas — in da bi kakšnokoli nadaljnje poslošeno pojasnjevanje samo zaviralo delo organizacije. Danes namreč zelo dobro vemo, kaj hočemo doseči na primer v kmetijstvu, kaj s stanovanjskimi skupnostmi, potrošniškimi, hišnimi, šolskimi in drugimi sveti. Vendar je to premalo, saj ne dopušča posamezniku, da bi iz tega videl dejanske koristi, ki jih bo od tega imel tako sam kot skupnost. Zato moramo narediti korak naprej: na podlagi temeljite analize tako z ekonomski kot z družbenimi plati prikazati rezultat vsake posamezne akcije in si tako tudi zagotoviti sodelovanje pri njeni izvedbi.

Razumljivo je, da bo to zahtevalo precejšnje spremembe v sistemu dela organizacije. Predvsem bo treba zagotoviti boljši stik s terenom, pri čemer bi prav gotovo lahko koristno uporabili razne komisije, ki bi jih občasno ustanavljali za izvrševanje določenih nalog. Nadalje bodo svoj delež nedvomno doprinesli tudi aktivni, ki se ustanavljajo na področjih kmetijskih zadrag, da jim pomagajo pri izvedbi njihovega programa, boljša povezava z organi delavskega upravljanja, neposredno angažiranje članstva

pri reševanju proizvodnih problemov in podobno.

Pregled vodstev naših osnovnih organizacij in udeležba na seminarjih sta nam pokazala tudi potrebo po večjem vključevanju mladine v odbore in na druga vodilna mesta. Posebej še zato, ker se ponekod mladina že krepko uveljavlja kot nosilec naprednih idej.

Vse to kaže, da so organizacije SZDL znale prisluhniti potrebam terena in da so te tudi njihovo glavno izhodišče pri izvajajanju sklepov portoroške konference.

IV

V NEDELJO BODO TUDI NA POSTOJNSKEM IZBRALI NOVO VODSTVO OBČINE

Postojnska občina pred volitvami

Na področju sedanje občine Postojna, v katerega je vključen tudi veliki del področja bivšega občinskega ljudskega odbora Pivka, so se zaključili zbori volivcev. Na njih so razpravljali o pripravah na volitve novega občinskega ljudskega odbora, ki bodo v nedeljo, 29. marca in 2. in 5. aprila v občinski zbor prožvajali.

Na teh zborih so občinski ljudski odborniki poročali o izvršitvi proračuna v preteklem letu in o osnutku družbenega plana ter proračuna ob-

čine za leto 1959. Na zboru volivcev je bilo mnogo govora o tem, da je lanskoletni občinski proračun predvidel 165.100.000 dinarjev dohodka, to je skoraj 8.200 dinarjev na prebivalca, in z njim so bili kriti izdatki za prosveto in kulturo v višini več kot 51 in pol milijona dinarjev, izdatki za socialno varstvo v višini 13 milijonov 330 tisoč dinarjev, za zdravstveno zaščito so porabili 22 milijonov 753 tisoč dinarjev, za komunalno dejavnost pa 13 in pol milijona dinarjev. Za razne dotacije in subvencije društviom je bilo lani izplačanih 14 milijonov 300 tisoč dinarjev, vzdrževanje upravnega aparata pa je veljalo okrog 47 milijonov dinarjev.

Letos je predvideno, da bodo zna-

šali dohodki in izdatki občinskega proračuna približno 170 milijonov dinarjev in izdatki za šolstvo se bodo v primerjavi z lanskoletnimi zaračuni reforme šolstva znatno povečali. Iz dela sredstev iz proračuna in občinskih skladov in skladov podjetij pa bodo finansirali gradnjo najnujnejših objektov družbenega standarda, kot so dograditev zdravstvenega doma v Pivki, ureritev kulturnega doma v Postojni in redno vzdrževanje ter izpopolnitve komunalnih objektov.

Letošnji občinski družbeni plan je zasnovan na osnovi doseženih gospodarskih uspehov postojnske občine v preteklem letu in je vsklajen z občinskimi perspektivnimi planom.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Potrebe narekujejo delo

Dejavnost Ljudske tehnike se v koprski občini vse bolj širi in danes imamo že 8 osnovnih organizacij ter večje število klubov in krožkov Ljudske tehnike, v katerih je včlanjena šolska mladina. Vse kaže, da dobiva z izvajanjem šolske reforme tehnična vzgoja velik pomen pri usposabljanju mladih ljudi za upravljanje najbolj sodobnih tehničnih pripomočkov.

Sedaj dela v koprski občini več osnovnih organizacij Ljudske tehnike, ki usposablja svoje člane v fotoamaterstvu, modelarstvu, za

voznike-amaterje motornih vozil, za radiotelefrafiste in si pridobivajo splošno tehnično znanje. V teh društvinah in klubih je sedaj včlanjenih skoraj tisoč ljudi, med njimi največ mladincev ter mladink.

Prav zaradi širokega razmaha Ljudske tehnike v koprski občini pa se je postavila nujna potreba po poglobljenem delu občinskega odbora Ljudske tehnike, ki je imel v nedeljo svojo redno delovno konferenco. Na tej konferenci je bilo mnogo govora o koordinacijskem delu osnovnih organizacij in klubov in o tesnejšem sodelovanju z vsemi tistimi društvimi, ki neposredno vplivajo na vzgojo mladine.

Glede na dejstvo, da je problematika tehnične vzgoje zelo pestra in da bo treba pritegniti v klube ter društva čimveč mladih ljudi, so na konferenci sklenili, da bodo razširili dejavnost Ljudske tehnike med delavsko ter kmečko mladino. Izvolili so člane občinskega odbora Ljudske tehnike, katerega predsednik je podpredsednik ObLO Koper Marjan Rainer.

S SEJE ZP OBLO KOPER

Minulo sredo popoldne se je sestal na svojo sejo zbor prožvajalcev kopranske občine in razpravljal o nekaterih važnih vprašanjih iz gospodarstva v občini. Tako je obravnaval položaj obraata ZPZ »Mleko«, razpravljal o problematiki podjetja »Hladilnica« v Dekanih, o novem načinu delitve dohodka znotraj gospodarskih organizacij, o pripravah za sprejem novih tarifnih pravilnikov ter o nadaljnjem razvoju turistične in gostinske dejavnosti na področju kopranske občine.

Vsako leto prirede koprski učiteljiščniki »Dan učiteljišča«, ki sovpada z »Dnevom pomlad«. Tako je bil letos ta dan v soboto, 21. t. m. Dopoldne je bila v gledališču akademija, pri kateri so mladi dijaki govorili o svojem delu, o njih pa ravnatelj Jože Valentinčič in predsednica šolskega odbora Marija Vogričeva. Potem so se dijaki se predstavili s kulturnim programom, o katerem preberite več na naši 5. strani.

Na sliki: ženski zbor koprskega učiteljišča, ki ga pod pedagoškim vodstvom prof. Mirana Hasla vodijo tudi mladi dirigenti in dirigentke.

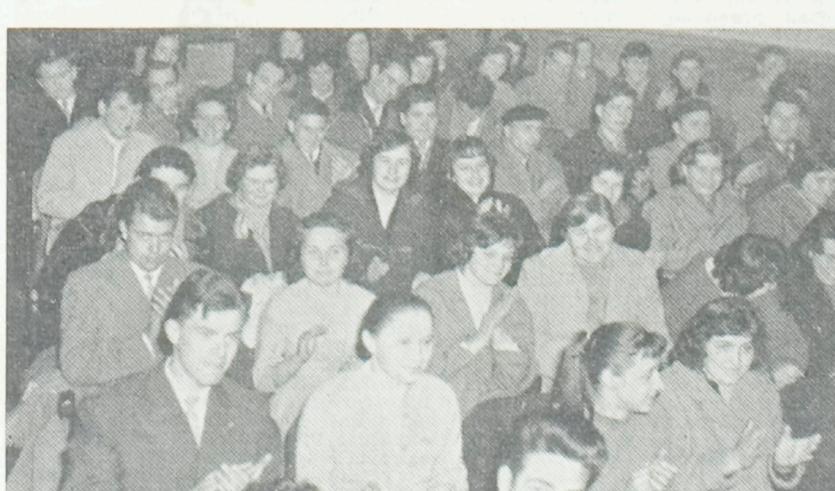
Slovesno zborovanje odlikovanih brigadirjev

boljšanja prometnih zvez za hitrejši razvoj gospodarske moći naše države. Dejal je, da je lani gradilo avtocesto tudi 400 brigadirjev koprskega okraja s tako delovno prizadevnostjo, da je bil vsak četrti brigadir proglašen za udarnega. Zato je izrazil prepričanje, da bodo tudi letos brigadirji koprskega okraja s svojimi štirimi samostojnimi delovnimi brigadami častno izpolnili svoje naloge, ter tako dokazali svojo nemajno pripadnost naši socialistični skupnosti, kakor so zapisali v brzozavki preusredniku Titu ob zaključku svojega zborovanja.

Na zborovanju so delegacije srednjih in strokovnih šol sporočile, da se bodo dijaki srednjih šol udeležili razen gradnje avtomobilske ceste od Beograda do Djedovljelje tudi protostoljnih delovnih akcij za izgradnjo cest ter športnih objektov v koprskem okraju. Bivši komandan trikrat udarne MDB »Darko Marušič« Gvido Trampuž pa se je s toplimi besedami zahvalil za odlikova-

nje in v imenu vseh zbranih zborovalcev izrazil prepričanje, da bo tudi letos mladi rod koprskega

okraja s svojim delom prispeval svoj delež pri gradnji naše socialistične domovine.

Mladi brigadirji, ki so se minuli petek popoldne zbrali v veliki dvorani koprskih gledališčih.

Predsednik OLO Koper Albin Duje izroča odlikovanje komandantu MDB »Darko Marušič« Gvidu Trampužu

Minuli petek popoldne so mladinci in mladinke srednjih šol našega okraja napolnili veliko gledališko dvorano v Kopru. Zbrali so se lanskoletni graditelji ceste »Bratstva in enotnosti«, da bi prisostvovali pomembni svečanosti, ko je predsednik okraja Albin Duje izročil Red dela III. stopnje trikrat udarni MDB »Darko Marušič«. To odlikovanje je srednješolska mladina dobila za svoje enomesečno delo pri gradnji avtoceste kot posebno priznanje predsednika Tita za dosežene delovne uspehe.

Tovariš Albin Duje je na zborovanju posebej prikazal nujnost iz-

Spredel do svetu

PRVI DEL PRIPRAV JE ZAKLJUČEN

Predsednik britanske vlade McMillan je te dni razpravljal z Eisenhowerjem o načrtu anglo-ameriškega odgovora na sovjetsko noto o vprašanju Berlina in združitve Nemčije. Poročajo, da sta državnika ta načrt odgovorov formalno predložila Atlantski zvezi in poročajo tudi to, da je bonnska vlada nekoliko vznešenija spričo napovedi mednarodne državniške konference. McMillan in Eisenhower sta se namreč odločila, da bi Sovjetski zvezi predlagali sestanek ministrov za zunanje zadeve 11. maja v Ženevi in da bi bila julija ali avgusta konferenca na najvišji ravni, na kateri bi sodelovali šefi držav ali vlad štirih velesil.

ŠE LETOS 11 NEMŠKIH DIVIZIJ

Zahodnonemška vojska bo še letos dokončno sestavila in opremila s sodobnim, pa tudi atomskim orojjem 11 divizij. Tako bo konec leta štela zahodnonemška vojska že 145.000 vojakov, leta 1961 pa več kot 210.000 mož.

KAMERUN BO NEODVISEN

Na 23. zasedanju skrbniškega sveta OZN so sprejeli priporočilo Združenim narodom, naj bi 1. januarja prihodnjega leta ukinili skrbništvo nad delom Kameruna, ki je pod francosko upravo. Tako bi tudi Kamerun postal neodvisna država ter bi se otresel vpliva teženj evropskih kolonialistov.

GANA ŽELI POSREDOVATI

Kakor je znano, trajajo že več tednov veliki nemiri v srednji Afriki. Zato je ganska vlada sklenila, da bo skušala posredovati pri uredbiti sedanjega političnega stanja v srednji Afriki

Iz zgodovine

DELAWSKEGA GIBANJA IN KPJ

Med 27. in 29. marcem 1944 so sprejeli v KPS nove člane v Dolini, Kroglah, Boljuncu, Riemnjih in Borštu.

29. marca 1944 je bil ustanovljen rajonski komite KPS za dolinski rajon, kjer je delalo 11 partijskih enot s 86 člani.

Zadnje dni marca 1944 je organizacija KPS v Rijani odprla pri Ivanu Capaku v Cepkih 13 ilegalno točilnico vina. Vino so kupovali po 60 centesimov, prodajali pa ga po 1 lito liter in čisti dobiček odvajali v sklad KP za podporo političnim zapornikom in internircem.

Zadnje dni marca 1943 so v Gabrovici zgradili bunker, v katerega so namestili prvo južnoprimorsko tehniko.

Med 1. in 4. aprilom 1944 so bile ustanovljene partizanske šole v Rakovcu, Kubedu in Gračšču.

2. aprila 1943 je bilo pred ljubljanskim deželnim sodiščem obsojenih 21 komunistov, večinoma Primorcev.

4. aprila 1942 je glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet ustanovilo s posebno naredbo partizanske odrede in grupe odredov.

ZOPET OGENJ V STUDENEM

V torek okrog 23. ure je ogenj uničil Francu Klemnu v Studenem gospodarsko poslopje. Iz goРЕe zgradbe so vaščani in vaški gasilci rešili vso živino, pohištvo in nekaj drugih stanovanjskih predmetov, vendar pa je ogenj povzročil okrog 2.000.000 dinarjev škode. Pogorelo gospodarsko poslopje je bilo zavarovano za 1.500.000 din.

Podoben požar je bil tudi konec prejšnjega meseca pri njegovem sosedu. Ogenj mu je uničil nedograjeno hišo. Škode je okrog pol milijona dinarjev.

Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni uredniki Rastko Bradaščka, Tiskarna CZP Primorski tisk

in je predlagala, naj bi britanske oblasti čimprej izpustile na slobodo vse politične priporočne ter omogočile svobodno delovanje afriškega narodnega kongresa na vseh področjih srednjafriške federacije. Predsednik Nkruma se je zavzel za sklicanje mednarodne konference, ki bi razpravljala o novem statutu federacije, pri tem pa upoštevala težnje večine in zagotovitev spoštovanja manjšinskih pravic.

Britanski laburisti pa so na svojem zborovanju v Londonu odsodili britanske kolonialne oblasti, ker v Niasi izvajajo nečloveško rasno diskriminacijo.

ILIRSKA BISTRICA

V občini Ilirska Bistrica so bili te dni zbori volivcev, na katerih so razpravljali o družbenem planu občine. Udeležba na teh zborih je bila zelo dobra in razprava je obravnavala predvsem vprašanja kooperacije ter izboljšanje kmetijske proizvodnje. Zbora volivcev v Ilirske Bistrici se je udeležil tudi ljudski poslanec Janko Rudolf, ki je govoril o zunanje in notranjopolitičnih vprašanjih Jugoslavije.

Proces proti partizanom v Italiji

V Firenzah se nadaljuje pred potrotnim sodiščem sodna obravnavna proti 47 osebam, katerih večina je pripadala Briško-beneškemu partizanskemu odredu. Državni pravnik je v utemeljitvi obtožbe, ki je sestavljena na temelju pričevanja medvojnih kolaboracionistov, v svojem zaključnem govoru 15 obtožencev naprtil krivdo veleizdaje in ni hotel pripoznati, da so obtoženci na zatožni klopi zato, ker so se borili proti fašizmu. V svojem govoru

Poteptali so pogodbo

Avstrijski parlament je konec minulega tedna sprejel dva zakona o manjšinskih šolah in o uvedbi slovenščine kot uradnega jezika le v treh izmed osmih sodnih okrajev na Južnem Koroškem. S sprejetjem teh dveh zakonov pa je grobo kršil 7. člen državne pogodbe in je zadal usoden udarec doslej prizanim pravicam slovenske manjšine na Koroškem. Nekateri člani parlementa so pred sprejetjem zakonov sicer govorili, da sta plod nacionalističnega pritiska, vendar so z mirno vestjo glasovali za nujno ustanovitev, kar pomeni eno izmed najbolj nečastnih dejanj avstrijskega parlementa.

(Nadaljevanje s 1. strani)

Njegova osnova težnja je povečanje proizvodnje in storitev na podlagi večje delovne storilnosti, povečanje življenjskega in družbenega standarda in izboljšanje strukture investicij. Znatno se bo povečal obseg investicij v kmetijstvu, trgovini, gostinstvu, turizmu in obrti.

Letos bo družbeni proizvod dosegel vrednost 3 milijarde 355 milijonov dinarjev, to je skoraj za 10% več, kot je bil lani. Narodni dohodek se bo povečal za 13% in bo dosegel vrednost 3 milijarde 104 milijone dinarjev. Na enega prebivalca bo predvidoma ostvarjeno 346 tisoč dinarjev družbenega bruto proizvoda in skoraj 150 tisoč dinarjev narodnega dohodka.

Letos bo na razpolago 787 milijonov dinarjev. Od tega 398 milijonov dinarjev bo v skladu gospodarskih organizacij in zavodov, 389 milijonov dinarjev pa v skladu občinskega ljudskega odbora. Iz teh sredstev bo med drugim obnovljen obrat v Belškem, kar bo veljalo 45 milijonov dinarjev, 29 milijonov dinarjev je namenjenih dokončni obnovi Tovarne mesnih izdelkov v Postojni, za nabavo živilne, za ureditev skladišč in hlevov in predelovalnih obratov v kmetijstvu pa bo porabljenih predvidoma 126 milijonov dinarjev. Na-

ru je blatal protirazstreno borbo slovenskega prebivalstva v Beneški Sloveniji ter je izvral ogorčene proteste zagovornikov obtoženih. Leto so že prikazali nevzdržnost obtožbe in, če bi jo sodišče osvojilo pri izreku sodbe, bi lahko prišlo celo do odsodbe nad osvobodilnim bojem proti nacijašizmu, kar je tudi v popolnem nasprotju z dobrimi sosedskimi odnosi. Zagovorniki zahtevajo upoštevanje 16. člena mirovne pogodbe, saj so dejana obtožencev politične narave. Zaradi tega govorata državni pravniki, ki je žalil tudi našo državo, bo jugoslovanski veleposlanik v Rimu protestiral pri italijanski vladi.

V Trstu je bila te dni delegacija brazilskih gospodarstvenikov, ki je ogledala pristaniške naprave in je vodila razgovore s predstavniki Trgovinske zbornice. Brazilci želijo namreč odpreti v raznih evropskih pristaniščih skladisca za kavo.

Minulo nedeljo je presvetno društvo »Valentin Vodnik« iz Doline predstojevalo v Borštu pod okriljem PD »Slovenec« lepo uspel koncert. Na-

dalje godba iz Žirij in recitatorji.

Partizansko igro »Obračun« je upriznila mladinska organizacija Povir. Sodelovali so tudi učenci osnovne šole. Proslava je bila zelo lepa in je privabila številne gledalce iz okoliških vasi. Bila je v slovesno okrašeni dvorani v Povirju in je dokazala, kaj zmorejo vaščani, če se resno lotijo kulturnoprosvetnega dela.

O. R.

ČLANI ZK IN DRUGI DELOVNI LJUDJE KOPRSKEGA OKRAJA

pokazali veliko zanimanje za program ZK

članov ZK, n. pr. v Bitnji, Knežaku, Dol, Zemonu, Novokračini in drugod.

To pa niso bile edine oblike seznanjanja naših delovnih ljudi s programom ZK, ki seveda ni program samo za komuniste, temveč je, kot program naše socialistične graditve, vendar vseh naših delovnih ljudi. V naših mestih in industrijskih centrih so priredili in se prirejajo Ljudske univerze razna dobro obiskovana predavanja, ki našim delovnim ljudem v luči Programa pojasnjujejo razna najaktualnejša notranje in zunanjepolitična vprašanja. Organizacija LMS je v vseh večjih središčih organizirala svojepolitične šole, v srednjih šolah pa marksistične krožke, v katerih se tudi obravnavata tematika iz Programa. Ta tematika se obravnava v naši šoli za delavsko in družbeno samoupravljanje, Program, še posebno pa teme, ki jih najbolj zanimalo, proučujejo tudi v naših strokovnih društvih, kot n. pr. v društvu pravnikov. Z osnovnimi postavkami Programa so se da daje že v začetku šolskega leta seznanili tudi vsi naši učitelji in profesorji. Tudi na nedavno zaključenih seminarjih za člane zadružnih svetov in sponih za naše zadružne aktiviste, se je seveda prav tako govorilo o Programu, še zlasti pa o naši kmetijski politiki, kot jo nakazuje Program ZK. O Programu oziroma o tem ali onem vprašanju iz Programa pa je bilo in je še govorati v okviru raznih strokovnih, gospodinjskih in podobnih tečajev itd. Skratka, z gradivom VII. Kongresa, še zlasti pa s Programom ZK, z njegovimi osnovnimi in najbistvenejšimi postavkami in stališči, so se v-

Zaradi tega se bomo k proučevanju kongresnega gradiva v jeseni zoper vrnili, vendar tako, da bomo takoj članom ZK, kot tudi drugim našim delovnim ljudem, nudili kar največjo pestrost oblik, od individualnega proučevanja, predavanj, seminarov, sol do študijskih sestankov pa tudi širok izbor vprašanj in tem, ki jih bodo lahko proučevali in se v njih poglavljali, pač v skladu z njihovo zahterenostjo in potrebami.

Dr. S. Polič

Postojnska občina pred volitvami

kup tovornih motornih vozil bo veljal 28 milijonov dinarjev, za gradnjo hotela v Postojni je predviden 53 milijonov dinarjev, za gradnjo zdravstvenega doma v Pivki 18 milijonov in za gradnjo stanovanj v Postojni in Pivki 151 milijonov dinarjev.

Velike naloge v kmetijstvu bodo terjale nekaj dalekosežnih organizacijskih ukrepov. Na prvem mestu je združitev kmetijskih posestev družbenega sektorja v večji kmetijski kombinat, ki bo lahko najema investicijske kredite in smotrne krediti osnovna sredstva, in bo imel več možnosti za primerjavo zaposlitve delovne sile. Nadaljnja večja organizacijska naloga je ustanovitev vodne skupnosti, ki naj bi že letos začela z melioracijo zemočvirjenih zemeljišč.

O vseh teh stvareh so že razpravljali volivci na svojih zborih. Na njih so tudi izbirali kandidate za podobni občinski ljudski odbor, ki bo štel 32 odbornikov občinskega zbera in 27 odbornikov zbera prizvajalcev. Volivci so tudi govorili o raznih krajevnih komunalnih vprašanjih in tako so v IV. četrti v Postojni zahtevali pojasnilo, zakaj še ni bil urejen prostor za pranje perila, da je to priporočili postavitev pralnice, kopalnice in kemične čistilnice v Postojni in podobno. Zelo žalne so bile tudi razprave glede ustanovitve delavske restavracije, posebno razveseljivo pa je dejstvo, da so na teh zborih volivcev posamezniki zahtevali od občinskih ljudskih odbornikov pojasnila na razna vprašanja o delu in načrtih občinskega ljudskega odbora.

B. S.

Novice s Tržaškega

stopili so moški pevski zbor, tamburiši in duet Darko in Dario z znamenitostmi dolinskim triom.

V soboto so v Gregorčičevi dvorani v ul. Roma 15 odprli taborniško razstavo, ki prikazuje razveseljive razvoj slovenske taborniške organizacije na Tržaškem.

V sredo, 18. marca, so v Avditoriju nastopili gojenci Glasbene šole Šiška-Bežigrad iz Ljubljane. Občinstvo, ki je do kraja napolnilo dvorano, je z navdušenjem poslušalo mlade in nadarjene umetnike.

Prvi brigadirji iz Koprskega odbajajo

26. marca se je več kot 20 brigadirjev našega okraja pridružilo mladinski delovni brigadi Partizana Slovenije, ki je že odpravljala na gradnjo ceste »Bratstva in enotnosti«. 20. aprila bo začela graditi to cesto prva samostojna mladinska delovna brigada »Srečka Kosovel«, v kateri bo 120 brigadirjev iz koprskega okraja.

Največ brigadirjev se je doslej prijavilo v občinah Ilirska Bistrica (20) in Sežana (17), sledijo občine Izola (15), Koper (14), Piran (10) in Hrpelje s 5 prijavljenimi brigadirji. Pred dnevi je komisija za delovne akcije pri OK LMS razpravljala o sestavi štaba prve koprsko brigade in imenovala za komandanta brigade avtomehanika podjetja »Slavnik« Milivoja Kvasa.

Po vseh občinah se člani ljudske mladine skrbno pripravljajo tudi na praznovanje 1. aprila, ki je Dan mladinskih delovnih brigad. Razen svečanih akademij, krajevnih delovnih akcij bodo organizirali tudi zbere tistih brigadirjev, ki so že sodelovali v mladinskih delovnih brigadah.

Vnečaj vrstah

WASHINGTON: Po podatkih, ki jih je posredoval umetni satelit »Pionir 3«, so prišli strokovnjaki do prepravljanja, da se atomsko sevanje okrog Zemlje širi hitrej, kot so prvotno mislili. Zgornji pas sevanja se razteza na razdaljo 12 do 80 tisoč km, prvi pas pa zajema območje od 2,2 do 4,5 tisoč km.

PASSADA: V ZDA gradijo veliko sedemdelno raketo, s katero bo moč potovati človeku v vesolje. Raketa bo zgrajena tako, da se bodo njeni trije deli vrnili s potnikom na zemljo.

DUNAJ: V Avstriji so začeli z vnovisanjem novega državnega posložila v višini 1,8 milijarde šilingov, ki ga bodo porabili za investicije v poljedelstvu. Se letos pa bodo razpisali nova posložila, ki bodo znašala skupaj 4 milijarde šilingov.

STOCKHOLM: Svedski obrambni minister je izjavil, da sedanji položaj v svetu ne dovoljuje oslabitve obrambnega vojaškega potenciala Svedske.

MOSKVA: V Ukrainski so ustavili posebne skupine, katerih naloga je, da se borijo proti kritičnemu jasnjega reda. Kijevski komite KP Ukraine pa je sklenil, da

Kooperacija v kmetijstvu si utira pot

Sredi tega meseca so v Košani zborovali člani kmetijske zadruge »Mrzlik«. Razpravljalj so o problemih kmetijskega zadružništva na področju 15 vasi, ki ležijo dokaj oddaljene druga od druge na kraškem in flišnem področju južno od Pivke. Njihovi prebivalci se v glavnem ukvarjajo z živinorejo in sadjarstvom, a tudi njihov krompir je zaradi kakovosti na tržišču dobro ocenjen. Vsi ti činitelji so vplivali na to, da je zadruga v svoji do sedanji dejavnosti posvečala največ pozornosti odkupovanju ter prodajanju tržnih viškov, sedanje smernice perspektivnega razvoja kmetijstva pa ji narekujejo uvanjanje čim bolj širokega pogodbevne sodelovanja s kmeti.

Zato je KZ Mrzlik že kupila razne stroje, katerih koriščenje bo vaščanom omogočilo večjo kmetijsko proizvodnjo. Nadalje je zadruga sklenila v sporazumu z živinorejci izboljšati travnike ter pašnike in se je zato že lotila priprav za pognojitev 17 ha za puščenih pašniških površin.

Vodstvo zadruge je tudi sklenilo pogodbne s svojimi člani za vzrejo goveje živine do treh let starosti in prašičev do 110 kg žive teže.

Na občnem zboru so govorili o možnostih KZ za odkup tržnih viškov krompirja, ki morajo presegati lanskoletne, pri tem pa vplivati na formiranje njegove realne maloprodajne cene. Ne sme pa se tudi letos ponoviti, da bi bilo krompirja dovolj, a so ga kmetovalci zaradi njim neustreznih odkupnih cen in zaradi pomajkanja krme raje porabili za krmo prasičev in goveje živine, kakor za kritje potreb domačega potrošnika. Kmetijska zadruga bo letos poskrbela kmetom semenski krompir in gnojila, ponekod celo delovno silo, zagotoviti želi minimalno odkupno ceno krompirja, vendar pa za sedaj kaže, da predelovalci krompirja ne težijo v preveliki meri po takšnem pro-

izvodnem sodelovanju.

Lani je ta kmetijska zadruga imela skoraj 100 milijonov dinarjev prometa in od tega 2 milijona dinarjev dohodkov. Odkupila in prodala je 3874 m³ raznega lesa, 916.808 kg raznih kmetijskih, sadjarskih in mlečnih proizvodov ter 173.541 kg živine za zakol. Lahko bi pa doseglia še večje go spodarske uspehe, če bi bilo v

vodstvu dovolj strokovno dobro usposobljenih delovnih moči. Za sedaj pa delajo v upanju, da bodo dobili na razpisano mesto upravnika gospodarskokmetijskega strokovnjaka in da bo njihov štipendist — študent agronomskih fakultet — kmalu posredoval svoje strokovno znanje izboljšanju kmetijstva na tem področju našega okraja. K. S.

Kakšno bo vreme v aprilu

Dobri vremenski pogoji za delo na polju — Deževalo bo v začetku in konec meseca — Mraza ne bo več

Kakšne večje nestabilnosti vremena v aprilu ne moremo pričakovati. Vendar to ne pomeni, da ne bo prislo do poslabšanja vremena, predvsem v prvi polovici meseca. Na splošno lahko pričakujemo, da bo v aprilu prevladovalo suho vreme in temperatura zraka se bo, posebno v drugi polovici meseca, močno povečala.

Nekoliko močnejše deževje lahko pričakujemo okrog 5., 11., 20. in 25. aprila ter v zadnjih aprilskih dneh.

Priporočljivo je, da bi zaključili s setvijo koruze, konoplje, dinj, lumenic, sončnic, sladkorne repe in fiziola. V aprilu je čas, da škropimo sadno drevo, vendar moramo paziti na predvidene deževne dni. Zelo skrbno je treba zasledovati razvoj italijanskih vrst pšenice, saj vse kaže, da bo letos imela rekordno žetev.

V aprilu ne bo mraza, le zrak se bo nekoliko ohladil med 5. in 15. aprilom, ko bodo nastopili vplivi zračnih valov z Atlantika.

Lahko predvidevamo, da bo v aprilu ugodno vreme za dober razvoj poljedelskih kultur. Ker pričakujemo toplejše vreme, moramo predvsem paziti na morebitne okužbe živine in zato je potrebno temeljito čiščenje staj ter cepljenje živine proti nalezljivim boleznim. Gradbeniki bodo imeli v aprilu 23 delovnih dni, ki jim bodo omogočili nemoteno gradnjo. Seveda pa so to le prognoze in šele praksa bo pokazala, v koliko je naše mišljenje o vremenu pravilno.

V večletnem opazovanju meteorološkega observatorija v Beogradu, ki dela že od leta 1887, smo našli naslednje podatke: najbolj hladen april v sedemdesetih letih je bil le-

SLOVENSKI JADRAN
v vsako hišo
Slovenskega Primorja

ta 1912, ko je bila njegova srednja mesečna temperatura samo 8,2 stopinje, a najbolj topel april leta 1934, ko je bila povprečna mesečna temperatura 16,1 stopinje. Tega leta so bili dnevi, ko so namerili tudi do 30 stopinj Celzija. Za letos pa bi bilo moč sklepati, da bo srednja mesečna temperatura dosegla okrog 12 stopinj.

V ILIRSKI BISTRICI SO NEKATERI SLABO DELALI

Vnaprej bo treba drugače

Razgovor o delu nekaterih mnogih organizacij v Ilirski Bistrici daje prepričljivo sliko, da vladata v njih precejšnje mrtvilo in neresnost.

Streljska družina v Ilirski Bistrici, ki ima 207 članov, je porabila 665 nabojev za zračno puško, to je toliko, kolikor jih porabi dobra ekipa za začetek enodnevne treninga. Ta družina je priredila že več veselic, vendar njihov finančni uspeh ni prinesel društvu nobenih koristi. Člani družine se niso udeležili nobenega tekmovanja, čeprav so vabljeni. Izgovor, da družini primanjkuje finančnih sredstev, je toliko bolj utemeljen, ker nihče ne bo gmotno podprt nedeljavne organizacije. Inventar je zelo skromen. Gospodar ne ve, kje so puške in streliči.

Takšno je trenutno stanje v tej streljski družini in naloga vodstva je, da krepko zgrabi za delo ter izpelje to pomembno množično organizacijo iz slepe ulice.

So pa taborniki in člani TVD Partizan veliko bolj aktivni. Tako so taborniki zbirali staro železo, ga prodali in zbrali denar, ki ga bodo porabili za izvedbo taborniških izpitov. Vseh pet vodov vneto ureja in dograjuje svojo kočo Kladaro, dve skupini tabornikov na bosta letos taborili. Delo Partizana je tudi uspešno in bo vredno o njem spregovoriti kdaj prihodnjici. S. M.

O nacionalizaciji najemnih zgradb in gradbenih zemljišč

Kot je že bilo napovedano v prejšnji stevilki »Slovenskega Jadrana«, ko bila govorila o nacionalizaciji poslovnih zgradb in poslovnih prostorov, bo v tem sestavku govora o nacionalizaciji gradbenih zemljišč.

Osnovna razlika med nacionalizacijo najemnih hiš in poslovnih zgradb ter prostorov in gradbenih zemljišč je ta, da so najemne hiše in poslovne zgradbe oziroma prostori nacionalizirani (seveda, če so za to podani zakoniti pogoji, o katerih je bilo že govorila), ne glede na to, kje so, ali v mestu, industrijskem naselju ali v vasi, medtem ko za gradbena zemljišča to ne velja.

To so praviloma nacionalizirana same, če so v ožjih gradbenih okoliših določenih mest, industrijskih središč oziroma naselij. Tako torej izrazite stavbne parcele izven teh mest oziroma naselij po naših vseh, kot so n. pr. Dekani, Smarje, Marezige, Lokve, Vreme, Hruševje, Knežak, Planina itd., praviloma niso nacionalizirane. Pač pa so, po že omenjenem načelu, tudi v teh vseh nacionalizirane tiste stanovanjske hiše in poslovne zgradbe oziroma prostori, ki jih Zakon o nacionalizaciji zajema, z njimi vred pa tudi gradbene parcele, na katerih takšne nacionalizirane zgradbe oziroma deli zgradb stoe. V teh primerih se nacionalizirajo samo zemljišča, ki ga pokriva zgradba in zemljišča, ki je namenjeno za njeno normalno uporabo, ostali del zemljišča pa postane posebna parcela in ostane lastnikova last. Ce pa je nacionaliziran samo del zgradbe (n. pr. samo lokal), se nacionalizira idealni del gradbene parcele, ki ustreza vrednosti nacionaliziranega dela zgradbe v primer-

javi s skupno vrednostjo cele zgradbe.

To pa je tudi edina izjema od že navedene osnovne pravila o nacionalizaciji gradbenih zemljišč. Ce so torej izven ožjih gradbenih okolišev posebej določenih mest in naselij gradbene parcele nacionalizirane le izjemoma in le skupaj z zgradbo ali njenim delom, pa so vsa zemljišča znotraj ožjih gradbenih okolišev nacionalizirana, in sicer ne glede na to, ali gre za zazidane ali nezazidane gradbene parcele, ali pa za zemljo, ki se še obdeluje. Skratka, celotna zemlja znotraj ožjih gradbenih okolišev določenih mest in naselij je nacionalizirana, torej tudi tiste parcele, na katerih stoejo nezazidane gradbene zemljišča hiše v osebni lasti.

Iz povedanega torej izhaja, da je glede nacionalizacije gradbenih zemljišč odločilna določitev krajev, ki se

DOLJNI ZEMON

Skoraj sto ljudi, med njimi vse mladinci Dolnjega Zemona, so se udeležili nedavnega krajevnega zборa volivcev. Na tem zboru so med drugim sklenili, da bodo uredili mladinsko dvorano. Pobudo za to so dali mladinci sami, ki so obljudili nuditi vso pomoč pri gradnji s prostovoljnimi delom, starejši volivci pa so sklenili prispevati k uresničitvi te zamisli les in tudi denarno pomoč.

Štejejo za mesta in naselja mestnega značaja, in pa določitev ožjih gradbenih okolišev v teh mestih in naseljih. S tem je že tudi točno določeno, katera zemljišča so bila z dnem 26. 12. 1958 nacionalizirana. Republiški izvršni svet je te kraje tudi v koprskem okraju že določil. Ti so: v občini Hrpelje — naselji Hrpelje in Kozina; v občini Ilirska Bistrica — mesto Izola in občini Izola — mesto Izola z okoliškimi naselji: Polje, Jagodje in Dobrava; v občini Koper — mesto Koper z okoliškimi naselji: Semedela, Skocjan in naselje Ankaran; v občini Piran — mesto Piran z okoliškim naseljem Strunjan ter naselje Portorož z naselji Šeča, Šečovje in Lucija; v občini Postojna — mesto Postojna ter naselje Pivka in Prestrane; v občini Sežana — mesto Sežana in naselje Divača.

Na predlog občinskih ljudskih odborov pa je OLO Koper dne 6. 2. 1959 s posebnim odlokom tudi že določil ožje gradbene okolišev v teh mestih in naseljih, in sicer v skladu z Zakonom o nacionalizaciji, ki v tem pogledu določa, da more ožji gradbeni okoliš obsegati samo tisto območje, ki je urbanistično že zgrajeno in bo po planirani stanovanjski in komunalni gradnji v doglednem času zazidano. Ta odlok pa mora potrditi še Izvršni svet LR Slovenije.

V zvezi z nacionalizacijo gradbenih zemljišč pa je še prav posebno treba poudariti, da, nasprotno nekaterim zlonamernim govorom, ta nacionalizacija nikakor ne pomeni, da je sedaj na vrsti nacionalizacija vse kmetijske zemlje, saj je naše stališče v tem pogledu zelo jasno in ga na nedvoumen način izraža tudi Program ZKJ, ki pravi, »...da se proces podružljevanja zemlje ne bo razvijal s prisilno spoštno nacionalizacijo...«

Seveda je res, da je s sedanjo nacionalizacijo v okviru ožjih gradbenih okolišev zajetih tudi nekaj kmetijskih površin, ki se sedaj še obdelujejo. Toda tudi ta zemljišča so v bistvu, glede na svoj položaj in glede na urbanistični razvoj naših mest in industrijskih zemljišč, vendar gradbena zemljišča in so kot takšna nacionalizirana, vendar tako, da so vsi zakoniti interesi dosedanjih lastnikov v največji meri zagotovljeni in zavarovani. Kako in na kašen način in sploh o pravilih, ki jih po zakonu imajo dosedjanji lastniki in solastniki nacionaliziranih zgradb, delov zgradb in gradbenih zemljišč, pa bo govor na naslednji številki »Slovenskega Jadrana«.

Dr. S. Polič

NAŠ GOSPODARSKI KOMENTAR

Tarifni pravilniki in še kaj

Brez dvoma je najvažnejši problem teh dni sestavljanje tarifnih pravilnikov v gospodarskih organizacijah. Rok za sestavo teh pravilnikov je bil podaljšan za en mesec, kar je v zvezi s sestavo zaključnih računov za lansko leto in kar naj bi tudi pripomoglo, da bi bili ti pravilniki čim bolj popolni in pravilni. Predvsem pa naj bi s tem gospodarskim organizacijam pripomogli, da bi bili njihovi tarifni pravilniki sestavljeni na podlagi nagrajevanja po učinku in da bi bilo to nagrajevanje čim bolj realno. Saj je jasno, da lahko večjo storilnost, večji fizični obseg proizvodnje in pa boljše gospodarjenje v podjetjih pospešuje zlasti pravilno nagrajevanje, predvsem nagrajevanje po delovnem učinku.

O vprašanjih, ki so v zvezi s sestavljanjem tarifnih pravilnikov, je naš list pretekli teden že poročal obširneje z načelnega stališča, sicer pa posveča temu vprašanju posebno skrb ves čas, od kar se je začela akcija za sestavo teh pravilnikov. Pri tem so zlasti važna poročila, ki govore o dosedanjih uspehih, ki so jih dosegla podjetja, ki so že prej imeli a uveden na primer premijski sistem in pa opozarjanje na potmanjkljivosti v takem sistemu,

ki jih je treba v prihodnjih izpopolnjenih tarifnih pravilnikov popraviti. Delovni kolektivi sami posvečajo seveda vsem tem problemom veliko skrb, to temelj, ker predvideva novi odlok, da se bodo tarifni pravilniki uporabljali od začetka leta dalje. Z drugimi besedami pomeni to, da bodo plače dokončno obračunate, ko bodo sprejeti in potrjeni tarifni pravilniki in bodo tako lahko ponekod prejeli delavci in uslužbenci izplačane razlike za nazaj.

Drugo pomembno vprašanje, ki

segaya v gospodarsko problematiko in ga moramo omeniti, je izpopolnjevanje stanovanjske zakonodaje. Kakor je znano, je Zvezni izvršni svet že sprejel osnutke zakonov s tega področja, ki naj bi uredili vprašanje upravljanja stanovanjskih in poslovnih poslopij, uporabe stanovanj, delo stanovanjskih skupnosti in zlasti predpise, ki naj bi uredili zadevna lastninska razmerja. Po

zakonu o nacionalizaciji najemnih in poslovnih zgradb je postala pravna ureditev teh vprašanj posebno važna. O teh zakonih bomo še posebej poročali, ko bodo sprejeti in objavljeni. Lanskoletni uspehi v zunanjosti trgovini, ko smo presegli izvozni

-dt-

Napoved vremena

veljavna od 27. marca do 3. aprila

Ker je prišlo do predvidene ustanovitve vremena, lahko v naslednjih dneh pričakujemo lepo in toplo vreme s povečanjem temperature zraka. Morda pa bo v sredji prihodnjega tedna poslabšanje vremena z dejstvjem. Maksimalne temperature zraka bodo v tem tednu med 15 in 21 stopinjam Celzija, minimalne pa med 8 in 13 stopinjam Celzija.

Verjetno se bo temperatura znižala zaradi predvidenega dejstva 5. aprila. Nato bo lepo in toplo, skoraj suho vreme tja do tretjine meseca.

Med 27. in 29. marcem bo verjetno suho in toplo, 30. marca bo dejstvo 5. aprila. Nato bo lepo in toplo, skoraj suho vreme tja do tretjine meseca.

Široka dejavnost DPM v Postojni

Društvo prijateljev mladine v Postojni z vso doslednostjo izvaja svoj delovni program, to je, vzgojno delo med mladino in starši. Zato je lani organiziralo več roditeljskih sestankov, sodelovalo je z vzgojno posvetovalnico, organiziralo je šolo za starše in še posebej je delalo s pionirji.

Kaj pravijo drugod...

Zasavski TEDNIK

ZASAVSKI TEDNIK
OB 40-LETNICI KPJ

V počastitev 40-letnice KPJ in SKOJ ter III. kongresa Ljudske tehnike občinski odbor Ljudske tehnike v Brežicah napovedal tekmovanje vsem občinskim odborom Ljudske tehnike na področju okraja Novo mesto. Tekmovalna napoved obsega 15. točk.

UREJANJE TARIFNIH PRAVILNIKOV V PODJETIJAH

Zadnje čase je v vseh večjih in tudi manjših kolektivih v Pomurju nešteto razprav ob pripravah novih tarifnih pravilnikov. Tako osnovne organizacije ZKS kot sindikalne podružnice, so tudi občinska sindikalna sveta sklicali že več posvetovanj, na katerih so se dogovarjali z zastopniki sindikalnih podružnic podjetij o načelih, ki jih naj vsebujejo novi tarifni pravilniki. Ponekod so priredili sindikalne podružnice tudi obširna predavanja o tej temi za vse člane sindikata, kar bo še povečalo sodelovanje vsakega posameznega delavca in razpravah o tarifnih oziroma premijskih pravilnikih.

V dosedanjih razpravah se je močno uveljavilo tudi mnenje sindikalnih forumov, ki zastopajo načelno stališče, naj se ob novih tarifnih pravilnikih osebni dohodki ne povečajo linearno.

PRIMORSKE novice

USTVARJENI DINAR JE OSNOVNI POKAZATELJ ZA POVEČANJE OSEBNIH ZASLUŽKOV

V podjetjih pripravljajo nove tarifne pravilnike. Splošna težnja je, povisati tarifne postavke. V naši ekonomski politiki se je že uveljavilo stališče, da osebni dohodek poraste, če ustrezno poraste storilnost. Razumljivo pa, da delovna storilnost ni pojem, ki zajema samo koliciški ucinek. Kaj na primer zaleže, če je kdo prekoračil normo za 60 %, a je izdelal 50 % škat? Saj je s tem oskodoval kolektiv! Dalje, kaj pomaga, če gospodarska organizacija izkaže znatno prekoracičev proizvodnega plana, če pa je za to porabila nadoprovrečno kolikošno surovin, materiala, energije, goriva, razsvetljave itd. To pomeni, da je treba vedeti tudi, kakšni so stroški proizvodnje, kar le redko kje lahko povede, ker povsod še nimajo urejene evdence stroškov za posamezna delovna mesta.

DOLENJSKI LIST

PRVIČ UDARNA!

Tik pred zaključkom današnje številke smo prejeli iz Srbije obvestilo, da je Glavni štab MDB na avto cesti bratstva in enotnosti pregledal delo prvih 10 dni v marcu in 12. 3. 1959 proglašil 14 brigad za udarne brigade. Med njimi je tudi VI. novomeška MDB Katje Rupena.

Našim brigadirjem in brigadirkam v Srbiji tople čestitke in lep pozdrav!

GLAS GORENJSKE

RADOVLIŠKA MLADINA GRADI TELOVADISČE

Mladina osemletke II v Radovljici je pred dnevi začela graditi novo telovadisče. Odstranjujejo zemljo na prostoru zraven kopališča, ki je dolochen za športne objekte.

Mladina te šole nima primerne telovadnice, zato so se odločili, da napravijo sami igrišče. Za sedaj namegravajo urediti igrišče za rokomet in druge telesne vaje. Zakopali so prostor 25 krat 35 m.

Nad dva kilometra daleč se je v nedeljo raztegnila delovna vrsta udeležencev prostovoljnega dela na cesti za Veliko brdo v ilirsko-bistriški občini. Zbrali so se pri tem delu domačini in pripadniki JLA — skupaj nad 1200 ljudi

Več kot 300 staršev iz Postojne in okoliških vasi se je lani v Tednu otroka udeležilo roditeljskega sestanka, mnogi starši pa so z zanimanjem prisostvovali roditeljskim sestankom na osnovni šoli in v gimnaziji.

Poročali smo že, da tudi letos z uspehom dela šola za starše. Le-ta deluje na pobudo Društva prijateljev mladine in Ljudske univerze v Postojni in v Pivki. Med predavatelji so tudi debatni večeri in število slušateljev šole se iz dneva v dan veča, tako da so prostori Svobode v Postojni večkrat premajhni. Letos bo DPM skupno z Ljudsko univerzo skušalo pritegniti v te šole tudi odraslo mladino, ki naj bi že pred sklenitvijo zakonske zvezne imela možnost, da se seznaní s problemi vzgoje. Predvideno je, da bi šoli priredili tudi predavanja v večjih krajih občine.

Zelo uspešno je delo komisije za vzgojo pionirjev, ki jo je prej vodila Rezi Sotler, sedaj pa jo vodi Marinka Škril. Ta komisija je priredila več družbenih prireditvev in je organizirala nekaj pionirskejših dvobojev ter pionirsko glasbeno revijo. Posebno prisrčno je bilo praznovanje Dneva republike, ko so starejši pionirji priredili predavanja za naše najmlajše. Društvo je tudi poskrbelo za dobro uspešne proslave v počastitev sprejema 300 cicibanov v pionirsko organizacijo. Organiziralo je tudi pionirsko proslavo ob Dnevu JLA in pustno zabavo z revijo mask.

Postojnsko Društvo prijateljev mladine je sodelovalo tudi pri letnji proslavi Novoletne jelke in obdaritvi otrok. Iz lastnih sredstev je prispevalo 50.000 dinarjev za nabavo raznega orodja, ki naj bi izpolnil inventar delavnice za tehnično vzgojo na osemletki v Postojni.

Stalna skrb vodstva društva pa je tudi poslovanje šolske kuhinje, v kateri prejema dnevno okrog 700 otrok malico in do 60 dijakov kosilo. Društvo si zelo prizadeva, da bi našlo razumevanje za ureditve otroškega igrišča, saj so stroški njegovega vzdrževanja zelo visoki in če hočejo, da bodo naprave dobro vzdrževane, morajo odštetiti lepe vsote podjetju Zavod za komunalno gospodarstvo. Pri tem se velja zamisliti: otroško igrišče je za Postojno zelo pomemben vzgojni objekt; vzdrževanje je draga, a društvo teh stroškov ne zmore in zato naj bi našli kakršnokoli rešitev, da bi dobili otroci primerno igrišče in da pri tem ne bi bila finančno obremenjena le ena družbenega organizacija.

B. Š.

Preselite, če je tole prav, kakor sta postavila svoja avtomobile dva tržaška šoferja v Kopru. Če bi bilo to v Trstu, vsekakor tega ne bi napravila, ker bi se bala policije. Morda bi nevestnim tujim šoferjem le kazalo tudi pri nas nekoliko naviti ušesa, če se pregrešijo zoper veljavne predpise?

Člani ZB v Izoli so našli vsebino dela

V nedeljo, 15. marca, je bil v Izoli občni zbor Zveze borcev s področja izolske občine. Na njem so govorili o pomembnih nalogah te organizacije in z zadovoljstvom ugotovili, da je bilo lani delo osnovnih organizacij ZB in njihovega občinskega odbora zelo plodno. Tako je občinski odbor na svojih sejah dosledno obravnaval odnos članov do političnega udejstvovanja v raznih organizacijah in v organih družbenega upravljanja ter sproti ugotovljil, da je bilo delo na tem področju uspešno. Izmed 19 sekretarjev osnovnih organizacij ZK je 16 članov ZB, od 44 občinskih ljudskih odbornikov je 30 bivših partizanov in internirancev, v odborih SZDL je 62 članov ZB, približno po 50 pa jih dela v sindikalnih organizacijah in v delavskih svetih.

Postojnsko Društvo prijateljev mladine je sodelovalo tudi pri letnji proslavi Novoletne jelke in obdaritvi otrok. Iz lastnih sredstev je prispevalo 50.000 dinarjev za nabavo raznega orodja, ki naj bi izpolnil inventar delavnice za tehnično vzgojo na osemletki v Postojni.

Pred dnevi je imela kmetijska zadruga v Prestranku redni letni občni zbor, na katerem so obravnavali o številnih zadružnih problemih in tudi o izboru kandidatov v občinski zbor proizvajalcev.

PRESTRANEK

V Prestranku je na zboru volivcev govoril predsednik Občinskega ljudskega odbora Postojna Jože Baša o gospodarstvu občine in družbenem planu ter proračunu ObLO Postojna. Po živahnih razpravah so volivci potrdili kandidaturo Jožeta Baše za volitve v novi občinski ljudski odbor.

Pred dnevi je imela kmetijska zadruga v Prestranku redni letni občni zbor, na katerem so obravnavali o številnih zadružnih problemih in tudi o izboru kandidatov v občinski zbor proizvajalcev.

ž. p.

V preteklem letu je občinski odbor ZB dal milijon 697 tisoč dinarjev podpor iz sredstev, ki jih je dobil od občinskega (965 tisoč din) in okrajnega ljudskega odbora (732 tisoč din).

do 7500 dinarjev. Nekaterim so dodelili še poseben invalidski doatek ter enkratno denarno pomoč, tisti pa, ki so imeli težave pri učenju, so koristili pomoč inštruktorjev. Sedaj je v izolski občini 32 otrok padlih borcev in invalidov NOB, ki so umrli po svobodovitosti. Od teh jih 13 obiskuje višje razrede osnovne šole, po eden učiteljišče, srednjo ekonomsko šolo in univerzo, 7 industrijsko kovinarsko šolo, 2 se učita orodjarstva, po eden fine mehanike, elektroinštalaterstva in mizarstva, po dve dekleti pa vilišta oziroma trgovskega poklica. Vsi ti so se lani z uspehom učili in njihovi učni uspehi dokazujojo, da bodo po končanem šolanju lahko dobili lepe zaposlitve.

V preteklem letu je občinski odbor ZB dal milijon 697 tisoč dinarjev podpor iz sredstev, ki jih je dobil od občinskega (965 tisoč din) in okrajnega ljudskega odbora (732 tisoč din).

Letos bodo osnovne organizacije Zveze borcev še bolj razsirele svoj delokrog in se med drugimi lotile ureditve partizanskih spomenikov. V Izoli pa bodo v prvi vrsti morali rešiti vprašanje postavitve osrednjega spomenika narodnoosvobodilni borbi, saj bi bil že čas, da bi po dolgih letih v občini Radioamaterji pa pridno obiskujejo začetniški tečaj in se tako kot člani avtomoto društva skrbno pripravljajo na redno letno konferenco, ki bo se ta mesec.

Miselnost s Studene gore se širi

Minilo nedeljo se je zbral v Velikem brdu okoli 850 prebivalcev ilirskobistriške občine. Med njimi so bili člani sindikalnih podružnic, delovnih kolektivov podjetij in ustanov, esperantisti in pripadniki JLA. Na zbornem mestu sta pripeljala svoji vozili tudi dva privatna avtovozvornika, ki sta z vozniki ostalih 11 motornih vozil prevzala gradbeni material za gradnjo gornjega ustroja nove ceste.

Na razpis tega tekmovanja so se med prvimi odzvali člani Ljudske tehnike v postojnski občini. Na rednem letnem občnem zboru postojnskega fotoamaterskega društva so izdelali načrt

dela za prihodnje leto in sklenili, da se bodo vsi vključili v tekmovanje. To društvo je v desetih letih svojega obstoja izšlo že 200 fotoamaterjev in tudi sicer s svojo dejavnostjo sodi med eno izmed najbolj delavnih društev v občini. Radioamaterji pa pridno obiskujejo začetniški tečaj in se tako kot člani avtomoto društva skrbno pripravljajo na redno letno konferenco, ki bo se ta mesec.

In ne le to nedeljo. Ze več tednov dela na trasi dnevno po trideset letih delavci na cesti dnevno po tri-

deset ljudi, saj vaščani izrabijo

S. M.

vseko uro za gradnjo ceste.

Pobudniki takšnih delovnih akcij v ilirsko-bistriški občini so bili na Studeni gori in sedaj se njihov zgled širi v vasi ter dokazujo, kaj lahko vaščan zgradijo z lastnimi rokami brez tuje pomoči.

C. C.

OB 40-LETNICI USTANOVITVE KPJ PO NAŠIH KRAJIH

Praznovanje v piranski občini

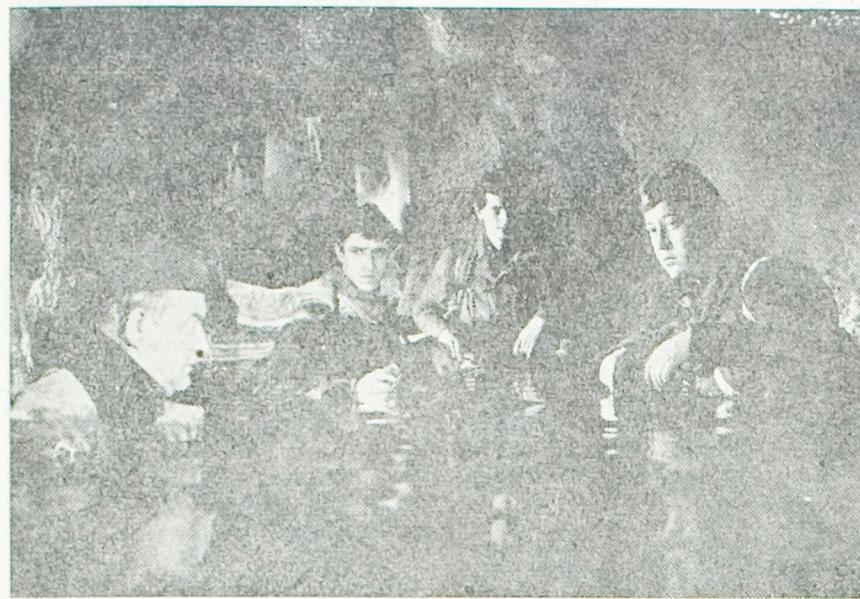
Prireditve in akcije v čast 40-letnice KPJ so razgibale vse organizacije in delovne kolektive v piranski občini. V marcu je težišča dela v ta namen na raznih akcijah. Posebno množično sodelujejo delovni kolektivi pri gradnji športnega stadiona; tisti, ki se tega prostovoljnega dela se niso udeležili, pa sprejemajo obveznost za prihodnje mesece. Pri gradnji stadiona se posebno odlikuje mladina. Tako so gojeni Srednje pomorske šole izkoristili tudi športni dan za prostovoljno dela na stadionu in so dosegli opravilo že nad 1.500 delovnih ur. Mladina se tudi v velikem številu prijavila v brigade za gradnjo avtoceste v Makedoniji. Samo s Pomorske srednje šole se je prijavilo že preko 100 mladincov. Učiteljstvo osnovne šole v Strunjanu je ta mesec začelo z urejevanjem igrišča za košarko in odbojko. Uprava komunalnih dejavnosti je v počastitev 40-letnice sprejela obveznost, da bo popravila stanovanja članom svojega kolektiva. Kolektivi piranskih solin se je odločili urediti javno razsvetljavo v Jerneju med Lucijo in Sečovljami. V Luciji so začeli popravljati odvodne ceste cevi pri oljarni.

Stevilni kolektivi so že delali po en dan ali več določeno število ur, zaslužek za te ure pa gre v sklad za prispevitev 40-letnice. Pri podjetju »Slovenska plovba« so poleg uprave in ladjedelnice delale po en dan in v ta namen tudi že posadke ladij »Neret-

Nad dva kilometra daleč se je v nedeljo raztegnila delovna vrsta udeležencev prostovoljnega dela na cesti za Veliko brdo v ilirsko-bistriški občini. Zbrali so se pri tem delu domačini in pripadniki JLA — skupaj nad 1200 ljudi

KULTURA PROSVETA ★ KULTURA P

SLOVENSKA FILMSKA PREMERA V POSTOJNI

Pretekli petek, 20. t. m., je bila v postojnskem kinu Zarja slovenska premiera našega barvnega filma **EDINI IZHOD**. Bil je to prvi igrani, celovečerni film podjetja Zastava-film in prva režija takega filma mladih režiserje Vicka Rasperja in Aleksandra Petrovića, ki sta se prej uveljavljala le z dokumentarnimi filmi. Svojo jugoslovansko premiero je doživel film na lanskotinem puljskem filmskem festivalu in uvrstili so ga med solidne, povprečne naše filme, ki že dokazujejo, da zlasti tehnično uspešno posegamo na filmsko platno.

Film **EDINI IZHOD** (prizor iz filma na sliku) so posneli po resničnem dogodku marca leta 1944 v Postojnski jami, ko so širje partizani pognali v zrak nemški vojaški bencini. Film je posnet v barvni tehniki in je pravzaprav dramatizirana reportaža o tej napeti diverzantski akciji.

Slovenske premiere filma v Postojni sta se udeležila med drugimi tudi dva preživelna borca te uspešne akcije — Rudi Bašelj in Srečko Tušar, ki so ju vsi navzoči prisrčno pozdravili.

OB LETOŠNJEM DNEVU UČITELJIŠČA V KOPRU

Priprava za šolo in za življenje

Kadar govorimo o problemih našega ljudskoprosvetnega življenja, navadno tudi omenimo, da je v društvenih in Svobodah premalo mladine. Dalje je še slišati, da vse premalo pedagoških delavcev aktivno posega v ljudskoprosvetno življenje svojega okolja. Tokrat ni naša naloga, da dokažemo ali ovremo te trditve ali da iščemo njihove vzroke, lahko pa pokažemo na detail, ki obeta, da bo to stanje odpravil. Ta detail je vzgoja naših učiteljiščnikov, kár nam je še posebno potrdilo njihovo letošnje slavje — Dan učiteljišča.

Pred zbranim občinstvom, večinoma so ga tvorili starši, se je odvijal program: enodejanka iz časa NOB, Borova »Mati«, recitatorji, ki so nam predstavili svoje sodijke — pesnice in pesnike, prisrčni opisi prvih stikov in izkušenj na praksi ter končno ženski zbor, ki je zapel več pesmi in se je predstavil kot lepo vpeto, mladostno sveže glasbeno telo.

VELIKO UBELJSKO

Sekretar občinskega odbora SZDL Postojna Ivan Skrbec, je v ponedeljek v Ubeljskem predaval o programu ZKJ. To je bilo že deseto predavanje v okviru tolmačenja programa Zvez komunitov.

IZ NAŠEGA LJUDSKOPROSVETNEGA ŽIVLJENJA

Bo šlo v Pivki?

S Svobodo namreč. Obračun, ki ga je podala za lansko leto, ni spodbudil, saj je skoro vsako kulturno življenje zamrlo, drugega ni bilo razen nekaterih skromnih, preskromnih proslav.

Vzrok je bil več. V Pivki so pričakovali vsako pobudo in organizacijo od občine. Drugi vzrok — čeprav ne odločilen — je bilo pomanjkanje primernih prostorov, manjkalo je organizatorjev, ne toliko za strokovno delo, kolikor za splošno organizacijo Svobode. Vodstvo pa je zgolj formalno statiralo. V splošnem interesu je edina sveta točka — vzorno delo knjižnice in seveda brez »krivde« Svobode, pač pa zaradi požrtvovalnosti knjižničark Zbogarjeve in Penkove.

Občni zbor so morali trikrat sklicati. Sele zadnji je bil sklepčen. Pobuda za poživitev kulturnega dela je pravzaprav prišla od kolektiva podjetja Javor. Tam so začutili, da mora biti drugače, da mora DPD Svoboda Pivka drugače delati. In to je dovolj močno jamstvo za izboljšanje. Po nekaj letih se je spet zgodilo, da volitev niso opravili zgolj formalno in mimogrede. Skoraj vsi člani upravnega odbora so novi in izbrani s privolitvijo ter tako polno odgovorni.

Ta odbor bo pravzaprav moral povsod orati ledino, zato verjet-

no ne bo mogel takoj in temeljito spremeniti dolgoletnega mrtvila. Razen poživitev posameznih sekcij sta pred novim odborom še dve zelo važni in neodložljivi nalogi: ustavitev kulturnega kluba in vprašanje kina, dvorane in odras.

Kako zelo koristen je kulturni klub, vidimo v Postojni. Tamkajšnji kulturni klub je imel samo lani 16.700 rednih obiskovalcev, vrsto predavanj in sestankov. Uvrstil se je med vzorne klube v Sloveniji. Za podoben klub, ki bi združeval knjižnico, čitalnico, televizijo, družabne igre itd., so sprva namenili v Pivki prostore bivše lekarne, vendar se je pokazalo, da so premajhni, predragi za adaptacijo in vlažni. Trenutno bi bila edina in res najboljša rešitev v sejni dvorani in sosednjih prostorih bivše občine, saj so ti prostori skoraj neizkorističeni. Brez večjih adaptacij, le z novo opremo, bi klub lahko hitro zaživel. Pomislek, da bi ne bilo prostora za sestanke in seje, je popolnoma neupravičen, saj bi lahko imel klub primeren urnik.

Drugi problem je kinodvorana z odrom, ki bi jo morala dobiti Svoboda v svojo last, da bi lahko oder in dvorano primerno adaptirala in vzdrževala. Tudi to treba prav kmalu in pravilno rešiti.

S. M.

GOSTOVANJE GLASBENE ŠOLE ŠIŠKA-BEŽIGRAD V KOPRU, IZOLI, VALDOLTRI IN ANKARANU

Dalekovidna kulturna politika

V dvorani koprske glasbene šole so v četrtek, 19. marca, nastopili gostje iz Ljubljane; po uspešem koncertu v Trstu je Glasbena šola Šiška—Bežigrad priredila koncertne nastope z izbranim sporedom v Izoli, Valdoltri, Ankaranu in Kopru.

Spored, ki so ga gostje izvedli, je skušali prikazati delo in uspeh šole in njenih učencev — od najmanjših pa do odraslih. Bistvo celotnega nastopa pa je bilo bolj v tem, da prikaze skupinsko igro, kot pa posamezne — soliste. To, v vseh pogledih pravilno usmerjanje učencev h kolektivnemu muziciranju dokazuje parameter odnos vodstva šole in dalekovidno kulturno politiko, ki je v 12 letih, kar šola obstaja, privredila učence do najlepših uspehov. S tem pa seveda ni rečeno, da šola zanemarja individualno glasbeno vzgojo, saj bi brez nje ne bilo skupinske igre, ki so jo ljubljanski glasbeni prikazali v najrazličnejših odtenkih.

Po tehnični strani je spored zanimal skoraj vse važnejše oblike glasbenega izražanja, od solistov,

dueta in tria, preko godalnega ansambla do simponičnega orkestra; po vsebinski izbiri pa je bilo v sporedu zastopano precejšnje število sodobnih slovenskih skladateljev, kar daje spet lepo spričevalo šoli in njenemu kolektivu.

Prvi del sporeda je nihal med solisti in malimi skupinskimi nastopi, pri čemer je treba posebej omeniti Skerlov Trio za violinino, klarinet in klavir, ki je presenetil s svojo izvirnostjo in duhovitostjo. Žal je skladbica prekratka, da bi skladatelj mogel v njej razviti svoje misli, vendar so v njej prišle do izraza poustvarjalne sposobnosti mladih koncertantov.

Drugi del sporeda sta izvedla godalni ansambel, ki ga vodi profesor Cyril Veronek, in simponični orkester, ki mu dirigira prof. Dane Škerl. Obe glasbeni telesi se odlikujeta s sonornim, polnim zvokom, kar je v glavnem zasluga violinistov, ki imajo za seboj že lepo število študijskih let. Veronekov godalni ansambel je doživel polno in zasluženo priznanje ob izvedbi Schubertove »Čebelice«, simponični orkester pa je v vrsti klasičnih ter sodobnih del izvedel s posebnim zanosom Škerjančeve »Koračnico« in Škerlovi »Dve etudi.«

H koncu še to: ena izmed šestih nižjih glasbenih šol v Ljubljani se je brez strahu podala na pot in priredila v dveh dneh pet koncertnih nastopov. Tem, ki so s finančnimi sredstvi omogočili to potovanje, gre vse priznanje in vsa zahvala; lepo bi bilo, če bi jih posnemali tudi drugi.

Vladimir Lovec

Prihodnji teden bomo lahko pozdravili na naših odrskih deskah dolgo pričakovane goste — SNZ iz Trsta. Uprizorili bodo pravljeno igro PEPELKU v dramski predstavi Poljakinje Marije Hoikove, v režiji Jožka Lukeša in z Miro Sardotevo v našni vlogi (prizor iz igre na sliku). Drugo delo, ki nam ga bodo predstavili, pa je drama sodobnega slovaškega književnika Leopolda Lahole MADEŽI NA SONCU. Delo režira Jože Babič, igrajo pa Rado Nakrst, Julij Guštin, Štefka Drolčeva in Modest Sancin.

Politična šola za mladince v Kopru

V torek popoldne se je začel v Kopru drugi seminar občinske Politične mladinske šole, ki trajal dva meseca. Udeleževalo se ga bo okrog 30 mladincov in mladink, ki so zaposleni v raznih podjetjih in ustanovah, ali pa še obiskujejo srednje šole. Udeleženci seminarja bodo poslušali predavanja znanih javnih delavcev o političnih in gospodarskih problemih, še posebej pa bodo razpravljali o nalogah mladinske organizacije v izgradnji socializma v Jugoslaviji.

NAŠA FILMSKA PODJETJA PRIPRAVLJajo

za 40. obletnico KPJ in SKOJ

Kakor smo obljudili v prejšnji številki, nadaljujemo z objavo filmov, ki jih pripravljajo naša filmska podjetja za letošnje jubilejno leto.

LOVČEN FILM

• PARTIZANSKE KOLONE — film je že posnet v režiji Branka Vukovića;

• POD ISTIMI ZASTAVAMI — prav tako že posnet;

• TITO GOVORI — končujejo, v režiji Boška Kosanovića;

• Pripravljajo pa še filme o stari Jugoslaviji v očeh karikaturista, o zaledju v prvih bojnih črtah, o prispevku zaledja v NOB ter o razvoju delavskega razreda v Črni gori.

BOSNA FILM

• NOČI IN JUTRA — igrani film o Mostarskem bataljonu. Film bodo predvidoma končali sredi leta;

• ZGODOVINA SKOJ — to naj bi bila zgodovina te organizacije skoz

pet likov sekretarjev SKOJ. Material zbirja Milan Kosovac, ki bo film tudi režiral;

• HUŠINSKA VSTAJA — za film se zbirajo material;

• POEMA O SUTJEŠKI — film že končujejo, režira ga Toma Janić;

• DESET NA ENEGA — epopeja Kožare po scenariju in v režiji Ba-hrudina Cengića. Film so že končali.

JADRAN FILM

• ZLOČIN — po istoimenskem delu Ivana Potrca o umoru Djure Djakovića. Filmski svet podjetja je že odobril scenarij;

• HISNA NA SAMEM — govori o umoru sekretarja SKOJ Mišića in Oreškovića. Posebna skupina pripravlja scenarij po materialu Mate Rajkovića;

• 27. MAREC 1941 V BEOGRADU — podjetje bo posnelo film o teh dogodkih po scenariju skupine novinarjev;

• v pripravi ima Jadran film še dva igrana filma, toda scenariji še niso sprejeti.

VARDAR FILM

• Prpravljajo kratki film o KP Makedonije.

UFUS

• Skozi like treh narodnih herojev bodo prikazali raznolik razvoj v zgodovini KPJ ter razmere, v katerih so ti heroči živeli in delali.

Nove knjige

ELIN PELIN: JAN BIBIJAN

Priznani bolgarski pisatelj Elin Pelin sodi med tiste, ki ga z veseljem vzamejo v roke mladi in starci bralec, kajti zgodbu je aktualna in napeta, prisrčno se namenjajo prikupnemu pajdašu. Pozneje srečamo zopet Jana Bibijana s tovarišem Ilkom, popularna sodobno letita v vesolje in pristaneta na Luni, kjer najdete pravljivo svet, skrivnostno vzdusje in zanimive prebivalce. Seveda bo vse to posebno zanimivo za tiste, ki se zanimajo za najsdobnejše izsledke tehnike.

Knjigo je izdala mariborska založba Obzorja v prevodu prof. Alojzija Bolharja. Verze je prelil v slovenščino Fran Roš, knjigo pa je opremil znani akademski slikar Janez Vidic.

Vsek tenedelj lahko zasledimo v našem časopisu krajsa ali daljša poročila o naši razgibanji ljudskoprosvetni dejavnosti. Pisali smo že tudi, da so letos posebno živahne in delavne dramske sekcije. Zal pa to ne velja za vse kraje — in zlasti ne za Koper. Od Amaterskega odra DPD Svoboda že drugo leto znamo kakšno kakega vidnejšega znamenja življenja — predstavo. Toda dočakali smo jo — lani in letos — od kulturnoprosvetne skupine sindikata ČZP Primorski tisk. Letos so nas razvedrili s francosko veseloigro SLADKOSTI RODBINSKEGA ZIVLJENJA na premieri v Bertokih v nedeljo, 22. t. m. Govstovali bodo tudi po drugih vaseh. Igra je s smisлом za odrsko komiko režiral Evgen Frelih. Igrali so: Milan Pirnat, Jože Cerkvenik, Marta Gorup, Danilo Morgan, Kristina Morgan, Evgen Frelih, Kristina Trebec in Aleksij Bevk. Sceno je zasnoval Miro Vesel. Prizor iz veseloigre vidište na slikah.

Pogum in uspehe dramske skupine je iskati predvsem v njihovi kolektivni volji, da bi z medsebojno pomočjo nekaj ustvarili. Njihova prizadevanja so v znamenju iskrene želje naših ljudi po umetniškem izživljanju, po amaterskem udejstvovanju. Amatersko pa pomenu v pravem pomenu besede ljubezen. In to je tisto, kar je pri njih lepo, pogumno in spodbudno.

Zbori volivcev o DP piranske občine

Od pretekle sobote do včeraj (26. t. m.) so se v Ravnu, Novi vasi, Padni, Belem križu, v Ščovljah, Luciji, Strunjanu, Jerneju, Portorožu in v Piranu zvrstili zbori volivcev, na katerih so kot glavno točko pretresali predlog družbenega plana občine za leto 1959. Ljudski odborniki in odgovorni občinski uslužbenci so na teh zborih tolmačili predlog družbenega plana in odgovarjali na vprašanja volivcev o posameznih postavkah.

Iz predloga je razvidno, da bo celotni dohodek vsega gospodarstva piranske občine znašal letos 8 milijard 13 milijonov din, torej približno 8 odstotkov več kot lani. Narodni dohodek bo pri tem predvidoma 11 % večji kot lani, planirani narodni dohodek na prebivalca pa znaša 210.576 din in je za 47.000 din višji od predvidenega okrajnega povprečja. S skrajnim omejevanjem neproduktivne delovne sile, z doslednim nagrajevanjem po učinku dela in z drugimi ukrepi upajo v piranski občini dvigniti storilnost dela letos za 6% nasproti lani. Nove delovne sile skoraj ne bo mogoče več nadomeščati, saj je bil v tem pogledu skoraj že dosežen perspektivni plan za obdobje 1957-61. Zato predvideva plan, da se neproduktivna delovna sila iz nekaterih gospodarskih organizacij občine premesti na produktivna delovna mesta. Vzporedno s tem se bo povečal tudi fizični obseg proizvodnje. Posebno v kmetijstvu predvideva plan vrsto ukrepov ki naj odpravijo n. pr. primativizem pri obdelovanju nasadov, ter privedejo do večjih hektarskih donosov in sploh do dviha kmetijstva. Iz podatkov, ki jih vsebuje plan, je razvidno, da je zasebno kmetijstvo v piranski občini močno zaostalo. Iz tega sledi, da je potrebno preorientirati kmetijstvo na tiste kulture, ki na tem področju najbolje uspevajo in po katerih je tudi veliko povpraševanje, dalje da je treba uvesti sodobno obdelavo zemlje in uporabo agrotehničnih ukrepov, kar pa je možno edino z zadružno kooperacijo.

Letošnji družbeni plan občine Piran predvideva, da bo skupno vloženih 5 milijard in četrtn investicij, od tega v gospodarstvo 88 odstotkov. Največ bo investiranega v prometu in sicer nad 4 in četrtn milijarde din za 3 tovorne ladje, katerih prvo, motorne trampere »Piran«, so te dni že splavili v tokijski ladjedelnici »Hakodate« in bo doslej največja jugoslovanska tovorna ladja. Mnogo bo investirano tudi v goštinstvu za razne adaptacije in ureditve turističnih objektov. V kulturi in prosveti so predvidene investicije za otroški vrtec in dnevni dom v Piranu ter za načrte za novo zgradbo osemletke, dalje za popravilo šol v Ščovljah in Strunjanu, za ureditev zimskega in letnega kina v Piranu in Portorožu, za ureditev kulturnih domov, muzeja, arhiva in druge. Velike bodo tudi investicije za komunalne potrebe. Rekonstruirano bo skoraj celotno električno omrežje, urejena nadaljnja razsvetljjava med Piranom in Portorožem, obnovljena oz. na-

Etiopska jahta v Piranu

Pretekli četrtek je priplula v naše vode motorna jahta »Brionia«, katero je predsednik republike pred nekaj leti podaril etiopskemu cesarju. Jahta je bila nekaj dni v piranskem pristanišču predmet splošne pozornosti posebno zaradi posadke, ki je s svojo temno poltjo za naše prebivalstvo velika redkost. Po nekaj dneh pa so ladjo sprejeli na generalno čiščenje in nadomestilo izrabljenih delov v piransko ladjedelnico. Posadka, ki se rada druži s prebivalstvom in je sklenila vrsto poznanstev posebno z otroci, bo v prihodnjih dneh odpotovala z letalom v domovino in se čez nekaj mesecev vrnila, da prevzame jahto za nove vožnje. (Jor)

peljana kanalizacija, položen vodovod iz Ščovljah do Portoroža, preložena cesta pri skladišču soli v Portorožu, kjer bo tudi nova bencinska črpalka in še mnogo drugega. Pri teh investicijah bodo tudi koristno porabljeni sredstva, ki so jih delovni kolektivi določili v višini dveh tretjin prostih sredstev za dvig osebnega standarda prebivalstva. Marsikateri milijon, ki bo še manjkal, pa bo mogoče nadoknaditi s prostovoljnimi delom prebivalstva.

Zbori volivcev so bili povsod dobro obiskani in povsod se je razvila živahna diskusija. Povsod

so razpravljali tudi o drugih problemih, katere so volivci želeli razčistiti s svojimi predstavniki v ljudskem odboru, oziroma o predlogih, katere so ljudski odborniki postavili svojim volivcem. Tako so n. pr. v Portorožu sklepali o uvedbi krajevnega samoprispevka, s pomočjo katerega naj bi uredili stranske poti in steze ter izprehajališča v tem našem letovišču.

Na podlagi popravkov in drugih predlogov, sprejetih na zborih volivcev, bo ObLO Piran te dni sprejemal letošnji družbeni plan občine. Jule

Vojaški vojni invalidi obračunavajo

Pred dnevi je bila v Ilirske Bistrici občinska konferenca Zveze vojaških vojnih invalidov, ki so ji razen delegatov prisostvovali tudi predstavniki oblasti in družbenih organizacij. Delegati so z zanimanjem poslušali poročila in nato živahno razpravljali o svojih problemih.

Delo občinskega odbora ZVVI je obsežno, saj je več kot 400 članov vključenih v 11 osnovnih organizacijah. Te organizacije so delavne, najbolj med njimi pa osnovni organizacijski v skupnosti v Ilirske Bistrici in v Trnovem. Njihova naloga namreč ni le skrb za reševanje raznih organizacijskih vprašanj, pač pa tudi vključevanje vojnih invalidov v aktivno delo

raznih drugih družbenih organizacij. Mnogo invalidov sodeluje tudi v oblastnih organih in v njihovih svetih.

Na konferenci so se med drugim temeljito pogovorili o številnih problemih, ki jih rešuje ZVVI, in tudi o predlogu občinskega družbenega plana in proračuna, o izvajanju gospodarske politike na vasi ter o pomenu uveljavljanja Zakona o nacionalizaciji stanovanjskih hiš in gradbenih zemljišč.

Obračnavali so med drugim tudi način vračanja invalidskega dodatka, postopek glede zvišanja odstotka invalidnosti zaradi poslabšanja zdravstvenega stanja invalidov, možnosti koriščanja ugodnosti za klimatsko zdravljenje in vprašanje štipendiranja otrok padlih borcev.

Ob zaključku konference so se tudi pogovorili o proslavah 40. obletnice ustanovitve KPJ in sklenili, da bodo tudi s prostovoljnim delom počastili tudi pomembni zgodovinski dogodek. Invalidi bodo namreč sodelovali pri gradnji ceste na Veliko brdo, razen tega pa bodo v tem letu poskrbeli za utrditev svoje organizacije.

F. G.

ZA VEČJO PROMETNO VARNOST V POSTOJNI

Središče Postojne povzroča ne malo skrb tistim, ki morajo skrbeti za prometno varnost. Promet skozi Postojno se iz leta v leto veča in zato je potrebna velika disciplina, da ne pride do prometnih nesreč. Postojanci imajo sicer varnostne prehode in dokaj dobro označeno smer krečanja, vendar pa ti znaki često zbledijo in marsikdo raje prečka cestotam, kjer ne bi smel. Tako se izpostavlja nevarnosti, da ga povozi avtomobil ali kolo. Vsekakor bo treba sedaj, pred začetkom turistične sezone poostriši mera za varnost prometa s tem, da bodo s prepričevanjem opozarjali državljanje na cestno-prometne predpise.

Prav zaradi povečanja prometne varnosti je podjetje Petrol v Postojni preuredilo svojo servisno postajo tako, da vozila, ki se oskrbjujejo s pogonskim gorivom, ne ovirajo prometa na glavnih cesti. Uredili so dovoz in odvoz, žal pa pesci preveč radi zadejo na cestu, namesto da bi kocristili pličenje. Razen tega hodijo mnogo črpalki ljudje s prižganimi cigaretami in dajejo obilo možnosti, da pride do eksplozije. Zato bi bilo nujno potrebno, odločno opozoriti ljudi, kakšni nevarnosti se izpostavljajo, ko z njem šarijo okrog bencina.

Omeniti velja tudi to, da so ograjo vzdolž pličenj na večih mestih poškodovali malomarni vozniki motornih vozil in vpreg, kaže pa, da nihče ne zahteva povračila škode, ki se izdneva v dan veča. Morda ob tej priložnosti ne bi bilo napak razmisli o tem, da bi občina ustanovila krajjevno stražo tako kot jo ima Koper, ki bi kaznovala vse kršitelje občinskih odlokov z mandatno kaznijo.

Br. ř.

JOŽE KLEMENC — sedemdesetletnik

V Grobiščih pri Postojni se je 17. marca 1889 rodil Jože Klemenc, ki bo te dni praznoval ne samo sedemdesetletnico svojega življenja, pač pa tudi šestdesetletnico ribištva. Njegov oče in dedsta bila znana ribiča, ki sta ribarila na reki Pivki in Nanoščici. Zato je tudi Jože postal ribič in še danes rad loviti rake. Po vodi vesla le z enim veslom in nastavlja vrše. Ulovljene rake — zbirajo jih tudi od drugih ribičev — sortira in jih pripravi za izvoz.

Jože Klemenc je med prvo svetovno vojno sodeloval z generalom Maistrom v bojih za osvoboditev Slovenske Koroške, med drugo svetovno vojno pa je za partizane prevažal čez Pivko živež in strelivo.

Ribiču Jožetu Klemencu, ki ga često srečujemo, ko vozi rake na dvokolesnem vozičku proti železniški postaji Postojna in ima v ustih svojo nepogrešljivo pipo, želimo ob njegovem življenjskem in ribiškem jubileju vse najboljše in — dober prijem! (Jor)

P/l »BIHAĆ« je 17. marca odplula iz Maltimoreja s tovorom za Jugoslavijo.

P/l »DUBROVNIK« je danes, 27. marca, priplula v reško pristanišče, kjer bo razložila pripljani tovor.

M/l »GORENSKA« je 25. marca odplula iz Trsta za Benghasi.

P/l »GORICA« je 23. marca priplula iz Splita v Zeleniko, kjer naklada tovor za Kontinent.

P/l »LJUBLJANA« je 28. februarja priplula v Pulj, kjer je v ladjedelnici »Uljanik« v suhem doku v popravilu.

M/l »MARTIN KRPAN« je 19. marca priplula v Benetke, nato pojde na Reko in v Trst.

P/l »NERETVA« je 22. marca odplula iz Raše v Ploče, kjer naklada tovor za Kontinent.

P/l »POHORJE« je 15. marca odplula iz Buenos Airesa s tovorem za Benetke; na tej poti bo 3. aprila pristala v Dakarju.

P/l »ROG« je 23. marca odplula iz Londona s tovorem za Jacksonville.

P/l »ZELENGORA« je 23. marca odplula iz Splita.

OBALNA PLOVBA KOPER

M/j »LABOR« je 24. marca priplula v Beyrouth, kjer je razložila tovor in naklada novega za Grčijo.

M/j »RAŠICA« je na čiščenju dna v ladjedelnici Mali Lošinj.

M/j »SEŽANA« je 25. marca priplula v Patras, kjer manipulira s tovorem.

M/j »STRUNJAN« je v Koromacu, kjer naklada tovor za Koper.

M/j »SAVINJA« je v popravilu v ladjedelnici Cres.

M/j »DEVIN« je v Kanegri, kjer naklada morski pesek za Koper.

PREGARJE V BRKINIH

Lepo je hoditi v šolo

Vsaj teden dni bi se moral muditi med pregarsko mladino in živetij z njo, pa bi lahko napisal knjigo o zgodbah, ki jih doživlja novi brkinški rod v zadnjih treh letih. V nekaj stišnjih časopisih vrsticah pa se žal ne da povedati »več ko toliko«. Zato bom vtise, ki so me vsega prevezli, ko sem obiskal pregarsko osemletko, obdržal zase in postregel ljubeznični bralec »Slovenskega Jadranja« le z ugotovitvami, ki bodo ostale z zlatimi črkami zapisane v kroniki kulturno-prosvetnega razvoja in napredka brkinske metropole.

Ne vem, kaj mi je bilo, da sem neko napisal, da se s Pregarji morje vidi in so me potem Pregarji hodili spraševati, da bi jim šel pokazat, s katerega mesta v Pregarjih bi tudi oni lahko občudovali morje. Izgovoril sem se, da je bilo tisto, kar sem imel za morje, najbrže megla, ki je plavala nad obzorjem v nižinah. Prosim, naj mi torej pomote ne zamerijo in naj gredo z Artviž gledat morje, če jim je toliko do tega, da bi ga videli. Želim, da bi bila s tem zadeva pravljena.

Povabilo so me, naj bi jim prišel kaj povedat o gospodarstvu, češ da imajo tudi v programu splošnega izobraževalnega gospodinjskega tečaja, ki ga obiskuje 26 dekle, med katerimi ni starejše od 20 let. Samo lepota in zdravje. Pa praznčno oblečene, čeprav je bil delavnik. Dokaz, da pomeni zanje šolska učilnica, kamor hodijo k predavanju, svetšče prosverte in znanje. Med predavanjem, ki so ga tečajnike sicer z zanimanjem poslušajo, je nenadoma ušel eni izmed mladink smeh, ki ga je povzela skupina štirih, petih ostalih. Osupnil sem. Očvidno sem jih dolgočas. Opazile so, da sem neko niko užaljen. Ena izmed njih je na koncu stopila k meni, druge so vstale. V vidni zadrgi se je v imenu vseh, ki so se smejejo, opravljala in me skušala preprati, da ne nimač ne smeja na račun mojega predavanja, ampak zaradi neke čisto druge dekliske muhavosti. Je že tako, da imajo dekleta pri teh letih smeh vedno češčino pri kraju. Zadostuje neznenat povod, pa se pričnejo »režati«, kot da bi jih žgačkal. Zahvalje se mi in prosiles, naj se pride. Ker sem dobrega srca, smo se seveda takoj potopili. Tako so odiočili otroci sami. Prej smo moralni paziti, da nam otroci pred končanjem poukoma niso pobegnili domov, zdaj se dogaja, da morajo včasih starši v šolo ponje po pouku. Tako zelo jih je navezalo nase delo v krožkih. Zaradi uspehov smo vidno pridobivali na podprtih in razumevanju staršev.

»Kako je izvenško mladino?«

»Dogovorjeni smo s Kmetijsko zadržo, da bodo učenci pomagali pri čiščenju in cepljenju sadnega drevja, kakor tudi pri drugih delih. Zadruža jim bo za to dala nagrade, ki jih bomo porabili za nadaljnjo opremo foto krožka. Tako so odiočili otroci sami. Prej smo moralni paziti, da nam otroci pred končanjem poukoma niso pobegnili domov, zdaj se dogaja, da morajo včasih starši v šolo ponje po pouku. Kakšno pridobivanje je razumevanje staršev!«

»Zensko predstavnštvo te mladine ste videli na predavanju. Razen treh se udeležujejo gospodinjskega tečaja vse mlade Pregarje. Trikrat na teden po 4 ure prebijajo v tečaju, kjer se obravna v zgoščevanje od serviranja do vedenja v družbi po predpisih bontona. Dekleta vprašujejo, predavatelj odgovarja. Pri pouku slovenščine govorimo o pravilni sestavljanosti, o lepem slovenski knjigi, ki jo želimo čimbolj približati mladim ljudem. Pri tem seveda ne pozabljamo na naše časopise, revije in podobno. Pri krojenju in sestavljanju za ročna dela in smisel za narodno ornamentiko. V gospodinjsku se pogovarjam o opremi in higieni stanovanja, v zdravstvu o prvi pomoci. Naprosili bomo za predavanje že zdravnika in babico ter strokovnjaka za vrtnarstvo. Tečaj bomo posredovali izdelki od govoril, ki potrebujeta neodvisno od zemlje in države.«

»Kako je organiziral gospodinjski tečaj? Od kod vam sredstva za vse to?«

»Prej tremi leti je prišel v Pregarje kраški učitelj Anton Troha. Zaradi pomanjkanja učiteljev, pomembnih živiljenjskih pogojev — zlasti stanovanjskih, slabe šolske opreme in odmaksenosti od večjih kulturnih središč, niso bile razmere na tej šoli za mladega učitelja nič kaj spodbudne. Ko sem ga vprašal, kako je zastavil svoj plug v trdo leđino, je za hip spretelela njegov obraz mračna senca.«

»Ni bilo lažko. Tudi danes še ni lažko. Včasih imam občutek, kot da vsečem samotež težak voz navkreber. Tri korake naprej, dva nazaj. Toda zdaj je vsaj cesta utrta. Prej je bila kotanjsata, polna kamenitih zaprek. Vedel sem, da moram najprej najti pot do otroških srcev. Otroci se učenja ne smejo batiti. Kjer se ga boje, ga navadno tudi sovražijo. Zgodilo se je, da so fantje učiteljev zapričali v omaro. Hotel sem najprej odpraviti tako imenovani mit učitelja. Otron se ne sme živeti v prepirčanju, da je njegov učitelj nekaj neskončno vzvilenega

Rokomet se vse bolj uveljavlja

Pred desetimi dnevi je jesenski prvak goriške rokometne podzvezze RK Ajdovščina odigral prijateljsko tekmo z drugoplasiranim moštvo tega tekmovalca RK EGŠ Cerkno. Tekmovalje je bilo v Cerknem ob navzočnosti večjega števila ajdovskih navijačev. Tekma se je začela med nalinom in ni bila lepa zato, ker sta obe moštvi imeli dokaj treme, pa tudi premočeno igrišče je znatno vplivalo na njen potek. Ajdovci so zmagali z rezultatom 14:9.

Po tej tekmi so v Idriji premagali pionirji RK Ajdovščina pionirje RK Rudarja z 12:2. Ženska ekipa Ajdovščine je premagala idrijsko žensko ekipo s 4:0 in moštvo RK Ajdovščine je premagalo člane Rudarja z 12:7.

Rokometni klub EGŠ iz Cerkna in rokometni klub Rudar iz Idrije pa sta pred kratkim vrnila obisk rokometnemu klubu Ajdovščina. Ob tej priložnosti so nastopili tudi rokometni TVD Partizan Gorica.

RK Ajdovščina je premagala TVD Partizan Gorica z rezultatom 7:4 in RK Cerkno je premagalo Partizan Gorica z 12:5. Največje zanimanje je bilo za tekmo med RK Ajdovščino in RK EGŠ Cerkno, ko so gosti v začetku vodili z 2:1, vendar pa so moralj Šolski Ajdovcem prepustiti zmagovo z rezultatom 6:5. Ženska ekipa Ajdovščine je premagala žen-

LEP USPEH TVD PARTIZAN HRUŠEVJE

Minulo nedeljo je bilo v Hruševju tekmovalje v šahu, namiznem tenisu in streljanju z zračno puško med člani TVD Partizan Hruševje in moštvi kovinskega podjetja LIV iz Postojne. Žamgovci vseh treh srečanj so bili domačini, kar kaže, da se da tudi brez kvalificiranih vaditeljev in s trdnim voljo ter rednim treninjem marsikaj doseči.

Domačini so zmagali v šahu z rezultatom 4:2, v namiznem tenisu s 5:1, v streljanju z zračno puško pa so dosegli od 750 možnih krogov 527, medtem ko so jih gostje imeli samo 450. Med streli sta bila najbolj uspešna člana TVD Hruševje Debevec in Skrjanec, ki sta od 150 možnih krogov dosegla 124 oziroma 121 krogov.

Ta uspeh Hruševja kaže, da je telesna vzgoja v tej vasi močno napredovala in opogumljeni nad nedeljskimi zmagami so sklenili tekmovali še z moštvi iz Prestranka in Planine. B.L.

sko ekipo Idrije s 13:2, v prijateljski tekmi pa je Gorica premagala moško ekipo Idrije z 9:7.
***

V nedeljo je bilo v Ajdovščini pionirsko prvenstvo zgornje Vipavske v rokometu. Tekmovalje se je udeležilo pet moških in dve ženski ekipi. Pravo presenečenje so pripravili pionirji iz Predmeje nad Ajdovščino, ki so po triurnem pešačenju prvič javno nastopili in so se izkazali kot pozrtvovalni in borbeni tekmovalci ter se po štirih odigranih tekmah vrnili pes domov.

V nedeljo pa je bilo tudi prvenstveno tekmovalje goriške rokometne podzvezze, na katerem je TVD Partizan Dobravlje premagal TVD Partizan Vipava, medtem ko sta se v Dornbergu razšli z neodločenim rezultatom moštvi rokometarjev TVD Partizan Dornberg in TVD Partizan Gorica. Du/Mi

CERKNO

Cerkno je majhna vas, njegovi prebivalci pa so delavnici na vseh področjih javnega življenja. Vendar se o našem delu in življenju le malo piše. Zato vam bom pričal v tem sestavku samo prizadevnost šolske mladine, o drugem pa vam bom napisala kdaj drugič.

Šolska mladina je močno poživila kulturno dejavnost naše vasi z letošnjo pravljivo Prešernovega dne. Nato je uprizorila mlašinsko igro »Jurček«, ki jo je v Cerknem odigrala petkrat in z njo gostovala tudi v Orehku in Otačelu. Gledalci so bili navdušeni nad uspeho igro mladih igralcev, posebno še, ker je režiser Anton Bok poskrbel tudi za učinkovito sceno, razsvetljavo in glasbeno spremljavo.

Ta uspeh šolske mladine pa je spodbudil kulturno-prosvetne delavce, da bodo organizirali pravljivo v počastitev 40. obljetnice ustanovitve KP Jugoslavije.

Rožica Slokar

Mali oglasi

Moderno KUHINJSKO OPREMO, skoraj novo, prodam po zelo ugodni ceni. Lovrenc Koman, Koper, Ribiška 19/I.

DVOKOLESA od 7.000.— dalje, **CIKLOMOTORJI** od 44.000.— dalje ter **VESPE** in **MOTORJE**, nove ter rabljene, Vam nudi tvrdka **MARCON, Trst, Ulica Pletă 3.** Pošiljamo dirlne pakete za Jugoslavijo.

Kino

KOPER: 27., 28. in 29. marca italijanski film **CINEMASCOPE MOZJE IN VOLKOVI**, 30. in 31. marca **SVATOVSKO KOSILO**, 1. in 2. aprila sovjetski barvni film **KOMUNIST**. **VALDOLTRA:** 27. marca poljski film **TROJKA**, 30. marca sovjetski barvni film **KOMUNIST**.

IZOLA: 27. marca ameriški film **OBSOJENI**, 28. in 29. marca ameriški film **UPORNIK**, 1. in 2. aprila ameriški film **SVATOVSKO KOSILO**.

PIRAN: 28. in 29. marca ameriški film **PREPRICEVANJE**, 30. marca ameriški barvni film **STEKLENI CEVELJČKI**, 31. marca bolgarski film **ADAMOV REBRO**, 1. in 2. aprila italijanski film **STREHA**.

PORTOROŽ: 27. marca ameriški barvni film **PRIJATELJSKO PREPRICEVANJE**, 28. marca ameriški barvni film **STEKLENI CEVELJČKI**, 29. marca ameriški barvni film **PRIJATELJSKO PREPRICEVANJE**, 31. marca bolgarski film **ADAMOV JABOLKO**, 1. in 2. aprila ameriški barvni film **PRISEL JE IZ LARAJIMA**.

SECOVLJENI: 28. marca ameriški film **OBSOJENI**, 29. marca angleški barvni film **PESEM MRTVIM LJUBICEM**, 2. aprila jugoslovanski film **H-8**.

SKOFIJE: 28. marca angleški barvni film **PESEM MRTVIM LJUBICEM**, 29. marca francoski film **GERVAISE**, 1. aprila ameriški barvni film **GROF MONTE CRISTO**.

POSTOJNA: 28. in 29. marca ameriški barvni film **EDINA ŽELJA**, 31. marca in 1. aprila brazilski film **IDEALNA TASCA**.

SEZANA: 28. in 29. marca francoski film **OČKA, MAMICA, MOJA ZENA IN JAZ**, 31. marca in 1. aprila nemški film **POT V BAMSDORF**.

PRESTRANEK: 28. in 29. marca ameriški film **GOLA DZUNGLA**, 31. marca in 1. aprila ameriški film **ABOTH IN COSTELLO V TUJSKI LEGIJI**.

Primorske PRIREDITVE

GOSTOVANJE SNG TRST

Torek, 31. marca ob 16. in 20. uri v Kopru Lahola: MADEŽ NA SONCU (red C in A).

Sreda, 1. aprila ob 10., 14. in 16. uri v Kopru Holkowa PEPELKU in ob 20. uri Lahola: MADEŽ NA SONCU (red B).

Cetrtek, 2. aprila ob 11. in 15. uri v Izoli Holkowa: PEPELKU in ob 20. uri Lahola: MADEŽ NA SONCU.

Petak, 3. aprila ob 11. in 15. uri v Piranu Holkowa: PEPELKU in ob 20. uri Lahola: MADEŽ NA SONCU.

Ponedeljek, 6. aprila v Sežani Holkowa: PEPELKU.

Torek, 7. aprila v Ilirske Bistrici Holkowa: PEPELKU.

Sreda, 8. aprila v Postojni Holkowa: PEPELKU.

Radio KOPER

Nedelja, 29. marca

8.00 Kmetijska oddaja: »Rajonizacija kultur v koprskem obalnem področju« — 8.30 Z narodno pesmijo v nedeljsko jutro — 9.00 »S pesmijo in besedo od Učeje do Trsta — 9.30 Zabavna glasba — 13.30 »Za našo vas« — 14.15 Narodni ples — 14.30 Sosedni kraji in ljudje — 15.00 Vesti — 15.10 Glasba po željah.

Ponedeljek, 30. marca

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti — 13.45 Od melodije do melodije — 14.30 Domače aktualnosti: Mnenja in predlogi glede novih tarifnih pravilnikov — 14.40 Poje Slovenski oktet — 15.00 Vesti — 15.20 Igra godba JLA — 15.40 Ob 40. obletnici KPJ.

Petak, 3. aprila

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti — 13.45 Od melodije do melodije — 14.30 Domače aktualnosti: Mnenja in predlogi glede novih tarifnih pravilnikov — 14.40 Poje Slovenski oktet — 15.00 Vesti — 15.20 Dalmatinske popevke.

Sobota, 4. aprila

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti — 13.45 Od melodije do melodije — 14.30 Opereta glasba — 15.00 Vesti — 15.20 Opereta glasba — 15.30 Popevke in ritmi od tu in tam — 14.30 Kulturni obzornik — 14.40 Opereta glasba — 15.00 Vesti — 15.20 Dalmatinske popevke.

svet — 14.45 Filmska glasba — 15.00 Vesti — 15.20 Narodni odmivi

Cetrtek, 2. aprila

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski univerza — 14.00 Glasba po željah — 14.30 Pogovor z volvici: Pred mikrofonom predsednik OLO Koper Albin Duje — 14.40 Glasba po željah — 15.00 Vesti — 15.20 Slovenske narodne.

Petek, 3. aprila

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti — 13.45 Od melodije do melodije — 14.30 Domače aktualnosti: Mnenja in predlogi glede novih tarifnih pravilnikov — 14.40 Poje Slovenski oktet — 15.00 Vesti — 15.20 Igra godba JLA — 15.40 Ob 40. obletnici KPJ.

Sobota, 4. aprila

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti — 13.45 Od melodije do melodije — 14.30 Domače aktualnosti: Mnenja in predlogi glede novih tarifnih pravilnikov — 14.40 Poje Slovenski oktet — 15.00 Vesti — 15.20 Dalmatinske popevke.

Obalna nogometna liga

V nedeljo je bilo na sporednu prvo kolo tako imenovane obalne nogometne lige. Rezultati so naslednji: Koper B—Tomos 9:1, Izola B—Delamaris 9:3 in Vodna skupnost—Mehanotehnika 1:0.

Komisija za sklepanje in odpovedi delovnih razmerij

»TRGOVSKI DOM«

Koper

razpisuje naslednja delovna mesta:

1. FINANČNEGA KNJIGOVODJE s popolno srednjo šolo ter nekaj leti prakse.

2. TRGOVSKEGA POMOČNIKA kovinske stroke s prakso.

Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Komisija za delovna razmerja pri Grosističnem

trgovskem podjetju

»ILIRIJA«

Ilirska Bistrica

razpisuje delovno mesto

SEFA GOSPODARSKO-RAČUNSKEGA SEKTORJA

Pogoji: Višja strokovna izobrazba s petimi leti prakse v stroki ali srednja strokovna izobrazba z najmanj desetimi leti prakse v stroki.

Nastop službe s 1. majem 1959. Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Ponudbe z navedbo dosedanjih zapoštitev pošljite na upravo podjetja do 5. aprila 1959.

Komisija za sklepanje in odpovedi delovnih razmerij pri Avtoturističnem podjetju

»SLAVNIK« Koper

razpisuje naslednja delovna mesta:

1. DISPEČERJA ZA KOSOVNI PROMET s popolno srednjo šolo, zaželena praksa v tovornem prometu.

2. DEVIZNEGA REFERENTA s popolno ekonomsko šolo in najmanj 5-letno prakso v deviznem poslovanju.

3. ARHIVARJA s popolno nižjo srednjo šolo, zaželena praksa.

Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Nastop službe takoj. Prijave dostaviti tajništvu podjetja

do 31. marca 1959.

krščena v šjoro, kakor hitro stopi v tisto trgovino. Povedali so mi tudi, da vsem to sicer ni prav, pa kaj, ko je treba potreti — ni namreč nikogar, ki bi šjoro prodajalako podučil, da so šjore sicer samo še na Ponte Rosso v Trstu, kjer pomaranče in fige prodajajo.

Od tamkaj sem se v petek vrnil, ker sem se šel o tem osebno prepričati, pa je avtobus tako blizu morja zapeljal na postaji v Kopru, da sem iz vrat naravnosti v morje stopil in so me komaj s pomočjo marele spravili na suho. Ima šofer pravo srečo, da sem se izlizal, kakor sem sicer že star in pliesť — ob priložnosti ga že pozovem, da mi bo plačal punč v Stari kavarni.

In ko smo že pri prijetnih avtobusnih vožnjah, naj povem že zgodobicu, kako sta v torek zaspala šofer in sprevodnik avtobusa, ki zjutraj ob petih odhaja iz Pirana v Koper. Ker sta imela zato četr ure zamude, sta odpeljala samo tiste potnike, ki so se naložili v Pir

PRIMORSKO NOGOMETNO PRVENSTVO

Brez presenečenj v prvem nadaljevanju

V drugem kolu spomladanskega dela primorskega nogometnega prvenstva so dosegli naslednje rezultati: Nova Gorica—Branik 7:0, Rudar—Koper 5:4, Adria—Primorje 1:3, Postojna—Istarska Bistrica 3:1, Sidro—Tolmin 2:1 in Tabor—Anhovo 3:1.

To kolo ni prineslo nobenega večjega presenečenja. Zmagali so favoriti, le v Idriji so nekateri računali, da domačini glede na slabu formo ne bodo osvojili dveh točk.

Najbolj gladko zmago v tem kolu so spet zabeležili igralci Nove Gorice. Moštvo se je odlič-

no pripravilo čez zimo in če bodo nadaljevali s takim poletom, ni nobenih praktičnih možnosti, da bi jim kdorkoli iztrgal vsaj točko.

V svojem prvem spomladanskem nastopu so ugodno presenetili igralci Istarske Bistrike. Navajeni smo bili, da so odhajali z igrišča z dvoštevilčnimi rezultati. Tesen izid na tujem igrišču je vsekakor znak, da je moštvo prebrodilo začetne težave. Povedati moramo še to, da bi skoraj prišlo do senzacije, saj je bil rezultat tekme deset minut pred koncem že zmeraj 1:1. Postojna se je moralca precej potruditi, da si je zagotovila zmago.

Po daljšem presledku je svoje občinstvo spet enkrat ugodno presenetil idrijski Rudar. V prvem polčasu je povsem nadigral Koprčane in dosegel vodstvo 4:1. V drugem polčasu se je položaj na igrišču nekoliko spremenil in gostje so prevzeli pobudo. Kljub temu pa je bilo že prepozno, da bi rešili vsaj točko. Koprsko moštvo je nastopilo oslabljeno, zlasti se je poznaла odsotnost vratarja Skalarja.

Precej trda je predla Sidru na

domačem igrišču. Tolminčani so zaigrali s takim poletom in borbenostjo, da so lahko domačini s tesno zmago več kot zadovoljni.

Tekmi v Mirnu in Sežani sta se končali s pričakovanimi izidoma. Kaže, da bodo moštva na repu tabele (Anhovo, Rudar, Branik, Adria in Istarska Bistrica) v glavnem le dobavitelji točk zgoraj hiši.

V prihodnjem kolu so na sprednu naslednja srečanja: Istarska Bistrica—Sidro, Tolmin—Rudar, Koper—N. Gorica, Branik—Tabor, Anhovo—Adria in Primorje—Postojna. Najbolj zanimivi srečanji bosta vsekakor v Kopru in Ajdovščini.

Lestvica

N. Gorica	13	12	1	0	69:15	25
Postojna	13	10	2	1	46:10	22
Tabor	13	8	1	4	34:26	17
Sidro	13	7	2	4	29:14	16
Primorje	13	7	2	4	34:24	16
Koper	13	7	1	5	31:35	15
Tolmin	12	4	4	4	34:25	12
Anhovo	13	4	1	8	21:32	9
Rudar	13	3	1	9	33:50	7
Branik	13	3	1	9	17:37	7
Adria	13	3	1	9	20:44	7
Il. Bistrica	12	0	1	11	13:69	1

Precej trda je predla Sidru na

Težavno je biti favorit

Izola : Ljubljana 1:4 (0:3)

Po izrednem uspehu Izole v Trbovljah je bilo seveda popolnoma razumljivo veliko zanimanje ljubiteljev nogometa ob slovenski obali za nedeljsko srečanje med domačo enajstorico in Ljubljano. Nad tisoč ljudi je prišlo od blizu in daleč samo zato, da bi domačemu moštvu čestitalo k zmagi. Žal pa smo bili priča podobnim dogodkom, kakor so se zvrstili jeseni na tekmi z Mursko Soboto — po slabih igri je moral favorit visoko poražen zapustiti igrišče.

Spet smo videli podobne takšne napake kakor na tekmi Izola—Murska Soba. Domačini so opustili svoje staro, preizkušeno orožje — »ofenzivni bunker« — in sprejeli odprtig igro, v kateri niso bili kos tehnično boljšemu nasprotniku. Tako sta splaval po vodi dve točki, ki sta bili tako rekoč že v žepu. Kljub vsemu pa ta poraz ne sme vnesti zmede v moštvo. Izola si je pred začetkom

prvenstva postavila cilj, da bo ostala v slovenski ligi, dosegla pa je mnogo več: odlično peto mesto in serijo zmag in neodcenih rezultatov z najboljšimi slovenskimi enajstoricami, in to ne samo doma, marveč tudi na njihovih igriščih. Prepričani smo, da bo Izola že v kratkem zbrisala neugoden vtis, ki ga je pustila tekma z Ljubljano.

Lestvica

Branik	13	10	1	2	45:13	21
Rudar	13	9	3	1	36:17	21
Maribor	13	7	4	2	26:11	18
Ljubljana	13	6	3	4	25:20	15
Kladivar	13	6	3	4	27:26	15
Krim	13	6	1	6	24:21	13
Izola	13	4	5	4	18:22	13
Sobota	13	5	2	6	47:39	12
Grafičar	13	3	5	5	20:26	11
Triglav	13	3	4	6	20:25	10
Slovan	13	0	4	9	12:36	4
Jesenice	13	1	1	11	15:46	3

SAH

Koper deveti na brzoturnirju slovenskih mest

Prireditev v Trbovljah v čast 40-letnice KPJ

V nedeljo je bil v Kulturnem domu v Trbovljah tradicionalni šahovski brzoturnir slovenskih mest. Doslej je bila ta prireditev že devetkrat, zmagovala pa so samo ekipe Ljubljane, Maribora ter Celja. Letos so posvetili prireditve 40-letnici ustanovitve KPJ.

Letošnja prireditev je bila glede na udežbo vsekakor najbolj

trenutku jim je odobrila potrebno vsoto, da so se lahko udeležili te, morda najpomembnejše tovrstne prireditve v letošnjem letu.

Koprsko moštvo je nastopilo v naslednjem postavi: Omladič, Gerzelj, Zavec, Habič, Kovač, Renko, Sfiligoj in Jeruc. Igralci so se dobro borili in kljub utrujenosti zaradi dolgega potovanja osvojili častno deveto mesto. Osvojili so 67 točk od 136 možnih, ali nekaj manj kot 50 odstotkov. Isto število točk je osvojil tudi Hrastnik, vendar se je uvrstil na deseto mesto, ker po propozicijah vpliva na razvrstitev medsebojni rezultat. Koper pa je premagal Hrastnik s 5 in pol proti 2 in pol.

ODBOJKA

Kanal — primorski zimski prvak

Odbojkarska podzveza v Kopru je organizirala tekmovanje za naslov zimskega primorskega prvaka v odbojki. V finalni tekmi je Partizan Kanal z boljšo igro premagal Partizan Ilirska Bistrica. Rezultat srečanja je 3:1 (16:4, 12:15, 15:9 in 16:14) v korist Kanala.

Moštvo Kanala si je priborilo pravico do nadaljnje tekmovanj v okviru zimskega pokala Odbojkarske zveze FLRJ.

Mladi rokometni igralci iz Ajdovščine

DESET VPRAŠANJ LUCIJANU FURLANIČU

Letos velik razmah rokometu v okraju

Referent za kadre pri okrajni rokometni podzvezji in trener koprskih rokometnih ekip Lucijan Furlanič je med tistimi, ki imajo največ zaslug za razvoj rokometu v Kopru in tudi v okrajnem merilu. Pred leti je bil aktivni igralec rokometu v Beogradu, zdaj pa je to svojo aktivnost prenesel na organizacijsko in vaditeljsko področje. Veliki uspehi obalnih rokometnih ekip (zmaga Kopa na turnirju v Piranu pred odličnima ljubljanskima moštoma Svobodo in Slovanom ter zmaga nad bivšim državnim prvakom Bjelovarom na turnirju v Bujah) so imeli posledice, da je ta športna panoga zmeraj bolj priljubljena med mladino. Ker pa je hkrati naraslo zanimanje tudi med našo športno javnostjo, se bomo o problematiki rokometu v koprskem okraju nekako podrobneje seznanili med razgovorom s tovarišem Furlaničem.

Kot je znano, nismo imeli lani nobenega stalnega tekmovanja v rokometu in je zastopnik okraja, koprski Partizan, igral v istrski obmorski ligi. Kje so bili vzroki za tako stanje?

Glavni razlog je bil pač v tem, ker nismo imeli organizacije, ki bi rokomet organizacijsko utrdila. Imeli smo sicer okrajno prvenstvo, toda le v obliki turnirja in s skromno udeležbo dveh krajev (Koper in Piran). Toda že ta turnir je pokazal, kako veliko zanimanje je za rokomet, saj sta

Koper in Piran nastopila z vsemi možtvami od pionirjev do članov. Hkrati so se začeli tudi v drugih krajih pripravljati na ustanovitev moštva.

Ali bo letos prišlo do ustanovitve okrajne lige, podobno kot so organizirali v goriškem okraju?

Rokometna podzvezja je že sprejela zadevni sklep. V enotni okrajni ligi bodo tekmovala naslednja moštva: Postojna, Istarska Bistrica, dve moštvi koprskih Partizan, ekipa kovinarske industrijske šole iz Kopa, Izola in Piran. Tekmovanje se bo začelo v začetku aprila, jesenski del pa septembra.

Opazil sem, da moštvo koprskega Partizana, ki je tekmovalo v istrski ligi, ni vključeno v okrajno ligo, čeprav bi s tem liga zelo pridobilna na kvaliteti.

Obveznosti, ki smo jih dali v začetku tekmovanja, je pač treba izpolniti. Istrska liga ima tudi spomladanski del in organizatorjem bi napravili zelo slabo uslugo, če bi zdaj izstopili. Pač pa se bo Koper takoj po zaključku tekmovanja v istrski ligi priključil koprski okrajni ligi in bo jeseni vsa stvar že urejena.

Ali ste si zagotovili sredstva za okrajno ligo?

Posebnih težav ne bo, saj imajo društva Partizan predvidena sredstva za tekmovanja. Problem je samo Kovinarska šola, kjer bi morale po mojem mnenju priskočiti na pomoč gospodarske organizacije. Če bomo pazili in se izogibali vseh nepotrebnih stroškov, bomo lahko prišli z malo denarja skozi. Učinek pa bo sededa zelo velik, saj se bo po mojem mnenju rokomet z okrajno ligo trdno zasidral v koprskem okraju.

Pred kratkim je bilo precej govorja o pomanjkanju rokometnih igrišč. Ali se bo letos obrnilo na bolje?

To je najbolj kočljivo vprašanje, saj v vsem okraju nismo niti enega igrišča, ki bi povsem ustrezalo pravilom. Izjema je le Izola, medtem ko drugod igrajo na nogometnih in drugih igriščih ali pa si pomagajo z improvizacijo na cestah in trgih, kakor na primer v Kopru. Letos si mnogo obetamo od prostovoljnih pri-

spekov prebivalstva, od prostovoljnega dela ter od občinskih skladov za potrebe telesne vzgoje. V Kopru, kjer je pomemben rokometni center, je menda rokometno igrišče na prvem mestu prioritete liste.

Kako je s sodniki in inštruktorji?

Rokomet je v koprskem okraju mlada panoga in se glede sodnikov in inštruktorjev res ne moremo pohvaliti. Zaenkrat imamo le dva inštruktorja in tri sodnike. Podzvezja pa namerava letos stvar prema kniti z mrtve točke. Tako računamo, da se bo jeseni udeležilo inštruktorskega tečaja deset ljudi, v načrtu pa imamo tudi sodniški tečaj, kjer mislimo pridobiti vsaj 5 novih sodnikov.

Ali je tudi med žensko mladino zanimanje za rokomet?

Vsekakor. Piran igra v slovenski ligi, Koprčanke pa so se že enkrat prerinile do četrtnačila za jugoslovenski pokal. Letos bomo skušali postaviti na noge ženske ekipe v vseh večjih krajih okraja.

Ali mi morete na kratko povedati nekaj o koledarju letošnjih tekmovanj?

Razen okrajne lige bodo na sprednu tudi številna tekmovanja v počastitev 40-letnice ustanovitve KPJ. Gre pravzaprav za predtekmovanja za zvezni zlet Partizana v Beogradu, v katerega spored so vključili tudi športne igre. Nekatera društva se bodo udeležila teh predtekmovanj z vsemi kategorijami — od pionirjev do članov. Od pomemnih prireditve naj omenim še republiško prvenstvo pionirjev, ki bo 10. maja v Kopru. Na tem turnirju imajo koprski pionirji lepe možnosti, saj že več let skrbno vadijo. Tudi letos bo na sprednu tradicionalni turnir ob Dnevu republike v Piranu, tekmovanja v okviru ekonomiade v Kopru ter razna priložnostna prijateljska srečanja.

Ali imate še kakšne druge načrte v zvezi z rokometom?

Mi se naslanjamamo pri svojem delu predvsem na šole. Ta panoga je namreč enostavna in dinamična in prav zaradi

NEZAKONITA PIJANOST

Na Svedskem se je neki 78-letni možak moral zagovarjati pred sodščem zaradi popolne pijanosti. Bil je oproščen, ker je dokazal, da ni pili ne vina ne piva, temveč pohištveno polituro, ki jo je izmakinil svoji ženi.

Oprostilno sodbo je sodnik utemeljil sledеce: »Pohištvena politura ni alkoholna pijaca. Zato obtoženec ni bil pijan na način, kakor ga predvideva zakon.«

Vedno manjši postajajo radijski sprejemniki tudi v avtomobilih. Zadnja novost in najnovejši dosežek tehnike pa predstavlja zgornejši aparat, ki je tako majhen, da je montiran na zvratnem ogledalu v sredi nad vetrobronom. Nima elektronik, marveč tranzistorje in je kot tak praktično večen. Zanj tudi ni treba antene.

— Vaš mož mi je naročil, naj vam sporočim njeve iskrene pozdrave. Jaz sem namreč nova služkinja...

Kot kaže gornja slika, velja človeško življenje v Južni Afriki — kadar gre za črnca seveda — presneto malo. Divjaški šofer je v nagli vožnji podrl in ubil malega dečka na cesti sredi Salisburija. Nesrečnega dečka ni nihče niti pokril. Policia je sicer ustavila belega vozača, vendar pa se je ta izmazal z nekaj funt šterlingi globe. Vendar pa so se črni ljudje začeli zavedati svojih pravic in nastalo je po-vsej Rodeziji živahno vrenje in gibanje za osvoboditev dežele izpod angleškega jarma. Okupatorji so bili prisiljeni oborožiti vse za boj sposobne belce.

Na pragu pomladni

Skrjanček, prvi znanilec pomlađi, se že delj časa oglaša. Tudi kos in šinkavec mu že prikladata. Za prvimi pticami sejlikami, kot so bili škorci, skrjančki, pastirčice in taščice, se dan za dnem vrstijo nove, ki se vračajo v svoja vališča. Postovke, kanja in celo štokrje znova oživljajo naš svet. Zolne se izdajajo s svojim pritrkovanjem, kosi in drozgi si pripravljajo gnezda.

Jelen je že odvrgel svoje rogovje, prebudil se je jazbec, netopirji se že spreletavajo in plazilci se pojavljajo vedno bolj pogosto.

V Primorju je zgodnje sadno drevje že ocvelo, v zaledju pa leske in jelše. Teloh bo že skoraj vzel slovo, enako zvončki, toliko bolj pa se počasno jetrniki, volčini, trobenitice, pomladanski žefran in tudi že narče. Vedno bolj vidno se zavija narava v nežno zelenje, ki ga iz dneva v dan bolj na gosto krasí pisano ejetje — pomlad je pred vratim. Veselimo se!

Salomon številka 2 — na zgornji sliki na prestolu poleg sabske kraljice, ki jo igra Gina Lollobrigida — je tokrat že Yul Brynner. Na sliki in seveda tudi v filmu mu ni prav nič videti, da mu manjkajo lasje, ker so mu jih uspešno nadomestili z umetnimi. Film je bil končan v Španiji in so se vsi igralci že razšli na svoje stalne domove — Yul v Hollywood, Gina pa v Rim.

Kvartet z enim samim goslačem

Ob vsestranski uporabi gramofonskih plošč so se v nekaterih državah pojavitve tudi plošč, ki še v kombinaciji s poljubnimi glasbenimi instrumentom popolnoma izvajajo določeno glasbeno delo. To

O PREKAJENEM MESU

Minila je sezona klanja prščev, zdaj visijo gnjati že v shrambah ali so zadnje še nekje v dnu.

Umetnost prekajevanja mesa je že stara in iz davnih dni se nam je ohranil recept starih Galcev, ki so nekdaj oživljali predele današnje Francije. Bili so mojstri v prekajevanju ter so prekajene šunke in suho svinino pošljali daleč čez domači prag tja do starega Rima. Za »surovino« bili v zadregi, saj je bilo v njihovih gozdovih dovolj želoda in njihove mnogoštevilne prasičje črede so rasle in se debelile, da je bilo veselje.

Prekajevali pa so takole: Kračo so najprej nasolili, nato je nekaj dnu visela v dimu povsem določene vrste lesa, končno pa so jo natrli z oljem in jo obesili v shrambo.

Prekajena svinina, užita pred obedom, jim je služila za vzbujanje appetita, po konsili pa za povečanje želje, da so jo lahko pošteno zali.

velja predvsem za komorno glasbo. Marsikdo bi se rad udejstvoval v njej, ne more pa zbrati soigralcev. Takim ljubiteljem skušajo ustreći te vrste gramofonskih plošč. Po mnogih poskuših se je končno posrečilo posneti komorne glasbene komade, pri katerih en glas vedno manjka. Ponajveč je izpuščen vodilni instrument. Pri kvartetu n. pr. manjka prva violina. Namesto nje je gramofonski plošči priložen notni list in tako prijatelj glasbe sam lahko prevzame vlogo prvega goslača ter odigra kvartet skupno z ostalimi tremi nevidnimi soigralci. Z zvenom komornih glasov ter nekaj takti, ki označujejo tempo in nastavek, uvaja plošča glasbeni komad. Za manj izvezbane godbenike-izvajalce izdajajo tudi lažje komade.

V ZNAMENJU OVNA

Med 21. marcem in 20. aprilom stoji sonce v znamenju ovna. To ime so ozvezdu nadeli po ovcah, ki so največ v tem času dobivale jagnjeta.

NAGRADA ZA LEPOSLOVJE

Ameriška založba MacMillan je razpisala tako imenovano MacMillanovo nagrado za leposlovje. Udeležijo se natečaja lahko književniki vseh narodnosti. Zmagovalec prejme nagrado v znesku 2500 dolarjev ter pet tisoč dolarjev kot akontacijo na avtorski honorar. Rokopise — 50 do 200.000 besed — sprejema založba do 31. marca t. l.

Rojena je zvezda — Angie Dickinson, kabaretna pevka in televizijska igralka, ki jo je za film odkril znameniti hollywoodski režiser Howard Hawks. Igrala bo glavno žensko vlogo v njezinem filmu »Rio Bravo«.

Gnezdo posebnežev

To je SARASOTA, rajske ob Meliškem zalivu v jugozahodni Floridi. Mlado je še, komaj 30 let se sonči na čudoviti obali v razkošju cvetja in zelenja. Njen razvojni prav nič »ameriški«, dviga in širi se polagoma, kajti Sarasota je mesto umetnikov.

Pred nekaj desetletij je lastnik svetovnoznanega cirkusa John Ringling sred bujnega tropskega parka zgradil pravljeno palačo v benečanskem slogu. V sosedstvu je potem postavljal poseben muzej v renesančnem slogu. Park je natrpal s kiti in podobnimi umetninami. Po njegovi smrti je vse to prešlo v državno last. V 20. dvoranah je nameščenih 450 umetniških slik, največja ameriška zbirka baročnega slikarstva. Zbirke so postale dostopne javnosti, kar je imelo za posledico nastanek umetniške kolonije v Sarasoti. Vedno več umetnikov je prihajalo tja za stalno. Njihovo tamoznje Zdrženje ima že blizu 500 članov. Postavili so si že lastno moderno razstavno poslopje. Umetniških in slikarskih šol je tam na izbiro.

V Sarasoti pa obstaja že nad četrt stoletja tudi obsežno zbiralošči živali in artistov Ringlingovega cirkusa, ki ga vodijo nasledniki ustanovitelja tega edinstvenega naselja. Stevilo vsega prebivalstva v mladtem mestu je že preseglo 20.000 in to so večinoma sami umetniki in artisti z rodbinami. Vendar Sarasota ni postala mesto boemov, kajti tako umetniki kot umetniki so vsoznej delaveli in ugledni meščani, cenjeni po vsej ZDA, kar je nekaj pomeni.

si že kdaj ujel petintrideset funтов težkega lososa na trnek za kline? To ti je bilo dela, fant, to ti je bilo otevanja, preden sem ga izvlekel.«

»Štirideset funтов sem lažji ko ti,« je reknel Karson. »Daj, grem jaz naprej.«

Stala sta na kraju razpokane. Bila je ogromna in starja, široka najmanj sto čevljev. Njeni boki so bili poševni in izlizani, nekaj ostri robovi pa zaokroženi. Na tem mestu se je preko razpokane bočil premostek iz stlačenega, na pol oledenelega snega. Dna razpokane ni bilo mogoče videti in kje se opira sneženi most, tudi ne. Ker je sonce vanj pripekalo, se je neprestano tajal in krhal. Človek bi misil, da zdaj zdaj zgromi v črno globino. Na njem sta opazila sledove celih vogalov, ki so se že odkrhnili in strmolagavili. Celo tedaj, ko sta ga motrila, se je odlomila pol tone težka kepa in buhnila navzdol.

»Kar nič vabljuv ni tale mostek,« je mrmljal Karson in pomenljivo majal z glavo. »Tako zoprni je, kakor da bi jaz ne bil milijonar.«

»Ni drugače, otipati ga morava,« je reknel Dimač. »Saj bova kmalu na drugi strani, se mi zdi. Nazaj ne moreva. Tu prenocišti ne moreva. Druge poti pa ni. S Čokom sva pregledala razpoko celo miljo navzgor. Seveda, ko sva takrat lezla čez, je bil ta sneženi most bolj trden.«

»Oba hkrati ne moreva čez,« je reknel Karson in prijet za svitek vrvi, ki ga je Dimač nosil preko rame. »Ti počakaj. Vrv in cepin bom vzel s seboj. Daj mi roko, da se bom laže spustil na naš slavni most.«

»Pol svojega milijona bi odrnil, če bi se od kod vzel podjetje za gradbo mostov,« je reknel šaljivo. »Pa nič ne maraj. Jaz sem ti kakor maček.«

Jack London: SMOKE BELLEW

Pa sva govorila z ženo o tem. Potem sem opustil domačega zdravnika in vprašal za svet novodobnega strokovnjaka. Potrdil je moje naziranje in dodal, da je za nju najboljši kraj na svetu Arizona. Pobrala sva šila in kopita in odpotovala tja — brez denarja, brez vsega. Dobil sem delo kot ovčji pastir, njo pa sem pustil v mestecu. »Pljučno mestece sem mu rekel, kajti bilo je nabito polno kašljajočih bolnikov.

Kajpada, življenje in prenočevanje na svežem, čistem zraku mi je takoj začelo krapati moje zdravje. Po cele mesece sem bil včasih ločen od žene. Pa vselej, kadar sem se vrnil, je bila videti šibkejša in slabša. Ni ji hotelo na bolje, pa ji ni hotelo. Toda imela nisva slame v glavi, znaša sva se učiti od življenga. In tako se je vdala mojemu prigovarjanju ter šla z menoj in mi pomagala pasti ovce. Cela štiri leta, pozimi in poleti, v mrazu in vročini, v snegu, ivju in kar je že bilo, nisva niti enkrat spašala pod streho, ampak vedno v šotoru, ki sva ga zjutraj zvila in vzela s seboj. In da bi ti videl sprememb! Ogorila kakor jagoda, žilava kakor Indijanec in čvrsta kakor surova koža. Ko sva mislila, da sva ozdravljenja, sva se odpeljala v San Francisco. Pa je bilo še prezgodaj. Že v drugem mesecu se je pri obeh pokazala kri. Pri priči sva se obrnila in zbežala naravnost v Arizonu, nazaj k ovcam. Še dve leti. Tedaj so bila najina pljuča povsem zakrpana. Popolnoma zdrava. Vsa njena družina je pa izumrla. Niso nujni hoteli poslušata.

Potem sva dala mestu slovo za vselej. Brskala sva nekaj tam po tihooceanski obali in južni Oregon nama

je bil prav pogodu. Pa sva se naselila v dolini reke Rogue. Jabolka! Ej, tam so krasni kraji za pridelovanje jabolk, pa menda nihče ne ve za to. Pomalem sem si pridobil kmetijo, farmo, po štirideset sem dal za oral. Čez deset let bo oral k oralu vreden pet sto. Pa sva tudi gibala, da je bilo kaj. Je treba denarja za tak začetek, midva ga pa nisva imela. Z delom svojih rok sva si moralna prislužiti hišo in hlev, konje in pluge in vse ostalo. Ona je dve leti poučevala v šoli. In potem je prišel deček. Pa takrat sva že stala na trdnih nogah. Oh, da bi ti videl tista drevesa, ki sva jih vsadila! Sto oralov jih je in zdaj so že skoro dorasla. Na žalost je vse to šlo počasi, dolg pa se je grmal hitro, menda tudi ponoči. Zato sem pa zdaj tukaj, vidiš. Če bi ne bilo zaradi otrok in dreves, bi prišla tudi ona sem. Ona ravna domačijo, jaz pa sem tukaj, milijonar — če bog da.«

Z očmi, polnimi srečnih sanj, se je ozrl preko ledene, v soncu se lesketajoče površine na zeleno jezersko gladino, obšel s pogledom nasproti breg, pogledal še enkrat na fotografijo in zamrmral:

»Izvrstno dekle je, moja žena, vztrajna. Ni hotela umreti in ni hotela, ta moja mala junakinja. Sama kost in koža jo je bilo tedaj, pa iskrica življenga na sredini, ko je prišla ovce past. Pa tudi zdaj je še drobna. Nikoli ne bo debela. Ampak njena drobnota je najzajljša, kar sem jih kdaj videl, in ko se povrnem, ko bodo drevesa začela roditi in bosta otroka že hodila v šolo, bova šla malo pogledat v Pariz. Meni sicer ni kaj posebno do tistega kupa hiš, ona pa vedno o njem sanjari.«

»In tukaj je zlato, ki ti bo utrlo pot v Pariz,« je zagotovil Dimač. »Samo do njega moramo, to je zdaj naša naloga.«

Karson je pritrdir blestečih oči. »Pravim, tista naša farma je najlepši sadovanjak na tihooceanski obali. Podnebje je izbornoto. Najina pljuča tamkaj ne trpe. Sam veš, da morajo biti taki ljudje zelo previdni, ko si izbirajo stalno domovanje. Ako bi ti kdaj mislil na redno in mirno življenje in bi se hotel kje ustanoviti, tedaj pridi in oglej si našo dolino. Toliko ti povem! In ribji lov! Reci mi, ali